



LEGE
cu privire la modificarea unor acte normative

nr. 249 din 29.07.2022

Monitorul Oficial nr.251-256/511 din 10.08.2022

* * *

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I. – [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.193–203, art.415), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. După clauza de adoptare se introduce textul:

„Prezenta lege transpune:

– art.1–42, 44–48, precum și Anexa I din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009;

– Directiva 2004/67/CE a Consiliului din 26 aprilie 2004 privind măsurile de garantare a securității aprovizionării cu gaz natural, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 127 din 29 aprilie 2004;

– Anexa I din Regulamentul (CE) nr.715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr.1775/2005, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009;

– art.3, 6, 10, 12, 14, 17–20 și 34 din Regulamentul (UE) 2017/460 al Comisiei din 16 martie 2017 de stabilire a unui cod al rețelei privind structurile tarifare armonizate pentru transportul gazelor, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 72 din 17 martie 2017;

– Regulamentul (UE) nr.1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 326 din 8 decembrie 2011.”

2. În cuprinsul legii:

cuvintele „rețea de gazoducte în amonte”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „rețea de gaze naturale în amonte” la forma gramaticală corespunzătoare;

sintagma „Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale”, la orice formă gramaticală, se substituie cu sintagma „Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale” la forma gramaticală corespunzătoare;

sintagma „Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale”, la orice formă gramaticală, se substituie cu sintagma „Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale” la forma gramaticală corespunzătoare;

sintagma „Comisia pentru situații excepționale”, la orice formă gramaticală, se substituie cu sintagma „Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova” la forma gramaticală corespunzătoare;

cuvintele „situație excepțională pe piața gazelor naturale”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „situație excepțională în sectorul gazelor naturale” la forma gramaticală corespunzătoare.

3. Articolul 1:

la alineatul (1), cuvintele „inclusiv a interconexiunilor” se substituie cu cuvintele „inclusiv a

capacității de interconexiune”, iar cuvintele „îndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor de serviciu public” – cu cuvintele „stabilirea și asigurarea îndeplinirii corespunzătoare a obligațiilor de serviciu public”;

alineatul (2):

se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) tradingul de gaze naturale;”

literele f) și i) vor avea următorul cuprins:

„f) vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare;”

„i) organizarea, funcționarea și monitorizarea pieței gazelor naturale și a accesului la piața gazelor naturale, precum și asigurarea integrității și transparenței pieței gazelor naturale;”

la litera k), cuvântul „fiabilitatea” se substituie cu cuvântul „siguranța”.

4. Articolul 2:

la noțiunea „backhaul”, textul „în anumite puncte de intrare/ieșire unidirecționale” se substituie cu cuvintele „în punctele de interconectare”;

la noțiunea „capacitate”, cuvintele „sau ale contractului pentru prestarea serviciului de stocare” se substituie cu cuvintele „al gazelor naturale”;

la noțiunea „capacitate contractată”, cuvintele „sau operatorul depozitului de stocare” se exclud, iar cuvintele „sau ale contractului pentru prestarea serviciului de stocare” se substituie cu cuvintele „al gazelor naturale”;

după noțiunea „capacitate contractată” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*capacitate de consum* – consum de gaze naturale al unui consumator final atunci când instalația/instalațiile de utilizare a/ale acestuia funcționează la capacitate maximă. Acesta include toată cantitatea de gaze naturale consumate de către consumatorul final respectiv ca entitate economică unică, în măsura în care consumul respectiv are loc pe piețe cu prețuri angro intercorelate. La aplicarea prezentei noțiuni nu se ia în considerare consumul de gaze naturale la locurile individuale de consum care aparțin aceluiași consumator final și care au o capacitate de consum mai mică de 600 GWh/an, în măsura în care locurile de consum respective nu exercită o influență comună asupra prețurilor de pe piața angro a gazelor naturale datorită amplasării acestora, din punct de vedere geografic, pe piețe relevante diferite;”

noțiunea „capacitate întreruptibilă” va avea următorul cuprins:

„*capacitate întreruptibilă* – capacitate care poate fi întreruptă de operatorul sistemului de transport în conformitate cu prevederile contractului pentru prestarea serviciului de transport al gazelor naturale;”

la noțiunea „capacitate neutilizată”, textul „ , ale contractului pentru prestarea serviciului de stocare” se substituie cu cuvintele „al gazelor naturale”;

la noțiunea „consumator industrial”, cuvintele „consumator noncasnic care utilizează” se substituie cu cuvintele „consumator noncasnic care procură și utilizează”;

după noțiunea „consumatori protejați” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*cont de echilibrare operațională* – cont între operatorii sistemelor de transport adiacente, care se utilizează la gestionarea diferențelor de direcționare la un punct de interconectare în vederea simplificării contabilizării gazelor naturale pentru utilizatorii de sistem vizați de punctul de interconectare;”

noțiunea „distribuție a gazelor naturale” va avea următorul cuprins:

„*distribuție a gazelor naturale* – transmitere a gazelor naturale prin rețelele de distribuție a gazelor naturale în vederea livrării lor către consumatori sau la punctele de măsurare comercială cu alți operatori ai sistemelor de distribuție, fără a include furnizarea;”

noțiunile „echipament de măsurare” și „externalizare a unui serviciu sau a unei lucrări” vor avea următorul cuprins:

„*echipament de măsurare* – echipament sau sistem destinat măsurării volumului sau cantității de gaze naturale livrate și, după caz, a debitului de gaze naturale în scopul facturării;

externalizare a unui serviciu sau a unei lucrări – contractare de către titularul de licență a unei părți terțe pentru prestarea unui serviciu sau executarea unei lucrări pe care, în conformitate cu prezenta lege și potrivit condițiilor licenței, trebuie să le îndeplinească titularul de licență, fără a include cesiunea licenței către o parte terță;”

după noțiunea „gestionarea congestiei” se introduc trei noțiuni noi cu următorul cuprins:

„informații cu caracter exact – informații care indică un ansamblu de circumstanțe existente sau despre care există motive justificate de a crede că vor exista, un eveniment care a avut loc sau despre care există motive justificate de a crede că va avea loc și care sunt suficient de precise pentru a duce la o concluzie în legătură cu efectul posibil al tuturor circumstanțelor sau al evenimentului asupra prețurilor la produsele energetice angro;

informații privilegiate – informații cu caracter exact care nu au fost făcute publice, care se referă în mod direct sau indirect la unul sau mai multe produse energetice angro și care, dacă ar fi făcute publice, ar putea influența în mod semnificativ prețul produselor energetice angro. În sensul prezentei noțiuni, prin *informații* se înțelege:

a) informațiile care trebuie făcute publice în conformitate cu prezenta lege, cu Regulamentul privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor, cu Codul rețelelor de gaze naturale și cu Regulile pieței gazelor naturale;

b) informațiile cu privire la capacitatea și utilizarea instalațiilor de utilizare, a instalațiilor de producere, a depozitelor de stocare sau a rețelelor de transport al gazelor naturale, inclusiv informațiile cu privire la indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestora;

c) informațiile care trebuie divulgate în conformitate cu prevederile actelor normative sau ale contractelor de pe piața angro a gazelor naturale, în măsura în care aceste informații ar putea avea un efect semnificativ asupra prețului produselor energetice angro;

d) alte informații legate de piața gazelor naturale pe care un participant la piață ar putea să le folosească pentru a lua decizia de a efectua tranzacții legate de un produs energetic angro sau de a emite un ordin de tranzacționare cu un astfel de produs;

informații sensibile privind protecția infrastructurii critice – informații cu privire la infrastructura critică, astfel cum este definită în [Legea nr.120/2017](#) cu privire la prevenirea și combaterea terorismului, care, în cazul divulgării, ar putea fi utilizate în scopul planificării și al realizării unor acțiuni care să determine perturbarea sau distrugerea acestei infrastructuri;”

noțiunea „instalație de racordare” se completează cu textul „, inclusiv instalația GNCV”;

noțiunea „instalație de utilizare” se completează cu textul „, inclusiv instalația GNCV”;

la noțiunea „întreprindere de gaze naturale”, după textul „activitățile de producere, de transport, de distribuție, de stocare” se introduce textul „, de trading”;

la noțiunea „întreprindere de gaze naturale integrată pe orizontală”, după textul „activitățile de producere, de transport, de distribuție, de stocare” se introduce textul „, de trading”;

noțiunea „întreprindere de gaze naturale integrată pe verticală” va avea următorul cuprins:

„întreprindere de gaze naturale integrată pe verticală – întreprindere de gaze naturale sau grup de întreprinderi de gaze naturale în cadrul căreia sau în cadrul cărora aceeași persoană este îndreptățită/aceleași persoane sunt îndreptățite, direct sau indirect, să exercite controlul astfel cum este definit în prezenta lege și care desfășoară cel puțin una dintre activitățile de transport, de distribuție sau de stocare a gazelor naturale și cel puțin una dintre activitățile de producere, de trading sau de furnizare a gazelor naturale;”

la noțiunea „întreprindere înrudită”, cuvântul „acționar” se substituie cu cuvântul „asociat”, iar cuvântul „acționari”, în ambele cazuri – cu cuvântul „asociați”;

după noțiunea „managementul eficienței energetice și/sau al cererii” se introduc două noțiuni noi cu următorul cuprins:

„metodă de stabilire a prețului de referință – metodă de calcul aplicată acelei părți a veniturilor aferente serviciilor de transport al gazelor naturale care trebuie recuperată din tarifele reglementate pentru serviciul de transport bazate pe capacitate, în scopul determinării prețurilor de referință;

metodă de stabilire a prețului de referință în funcție de distanța medie ponderată bazată pe capacitate – metodă de calcul stabilită în calitate de metodă de referință în conformitate cu Codul rețelelor de gaze naturale;”

la noțiunea „obligație de serviciu public”, după textul „în interesul economic general,” se introduce textul „pentru o perioadă limitată de timp,”;

noțiunea „operator al instalației GNCV” va avea următorul cuprins:

„operator al instalației GNCV – persoană juridică, înregistrată în modul stabilit în Republica Moldova în calitate de întreprindere, titular de licență pentru vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare, care desfășoară activitatea de stocare în recipiente a gazelor naturale prin comprimare la presiunea de peste 20 MPa în scopul vânzării ulterioare a acestora pentru a fi utilizate drept combustibil pentru vehicule cu motoare cu ardere internă;”

noțiunea „parametri de calitate” va avea următorul cuprins:

„parametri de calitate – totalitate a caracteristicilor gazelor naturale stabilite în standardele de calitate care se aprobă de organismul național de standardizare și care se indică ulterior ca fiind obligatorii în actele normative de reglementare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;”

după noțiunea „parte a Comunității Energetice” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„participant la piața gazelor naturale – persoană fizică sau juridică, inclusiv operatorul de sistem, care se angajează în tranzacții cu gaze naturale, inclusiv prin plasarea de ordine de tranzacționare pe piața angro a gazelor naturale;”

după noțiunea „planificare pe termen lung” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„preț de referință – preț pentru un produs de capacitate fermă cu durata de un an, care se aplică la punctele de intrare și de ieșire și care se utilizează pentru a stabili tarifele reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale bazate pe capacitate;”

după noțiunea „producător” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„produse energetice angro – următoarele tipuri de contracte și instrumente derivate, indiferent de locul sau modul lor de tranzacționare:

a) contractele de furnizare a gazelor naturale, în cazul în care livrarea se efectuează în Republica Moldova sau în țările părți ale Comunității Energetice;

b) contractele de prestare a serviciilor de transport al gazelor naturale în Republica Moldova sau în țările părți ale Comunității Energetice;

c) contractele de furnizare și de prestare a serviciului de distribuție a gazelor naturale consumatorilor finali cu o capacitate de consum mai mare de 600 GWh/an;”

noțiunea „punct de racordare” se completează cu textul „, inclusiv instalația GNCV”;

noțiunile „racordare” și „rețea de gazoducte în amonte” vor avea următorul cuprins:

„racordare – realizare de către operatorul de sistem a instalației de racordare a solicitantului potențial consumator final, cu excepția operatorului instalației GNCV, și/sau conectare și punere sub presiune a instalațiilor de gaze naturale ale consumatorului final, a instalației GNCV, a instalației de producere sau a depozitului de stocare, cu condiția că actul de recepție a acestor instalații a fost emis;”

„rețea de gaze naturale în amonte – orice rețea de gaze naturale exploatată și/sau construită ca parte a unui proiect de producere a gazelor naturale ori utilizată la transportul gazelor naturale de la unul sau mai multe locuri de producere de acest tip către o instalație ori către un terminal de prelucrare sau către un terminal de descărcare de coastă;”

la noțiunea „rețea de transport al gazelor naturale”, textul „cu stații de comprimare, de predare și de măsurare și cu alte instalații” se substituie cu textul „cu stații de comprimare, stații de predare, stații de măsurare și cu alte instalații”;

la noțiunea „servicii auxiliare”, cuvintele „operatorul sistemului de transport sau operatorul sistemului de distribuție” se substituie cu cuvintele „operatorul de sistem”, iar după textul „și de distribuție a gazelor naturale,” se introduce textul „cu Codul rețelelor de gaze naturale,”;

la noțiunea „servicii de transport al gazelor naturale de tip backhaul”, litera b) va avea următorul cuprins:

„b) prestarea serviciilor de transport al gazelor naturale de tip backhaul, în baza capacității de transport întreruptibile contractate, printr-un punct de interconectare;”

noțiunea „stație de predare” va avea următorul cuprins:

„stație de predare – ansamblu al instalațiilor de reglare a presiunii, de măsurare a debitului, de filtrare și de odorizare, prin care gazele naturale din rețelele de transport al gazelor naturale sunt livrate

în rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem adiacenți, în instalațiile de gaze naturale ale consumatorilor finali, inclusiv în instalațiile operatorilor instalațiilor GNCV;”

la noțiunea „stație de reglare-măsurare”, cuvintele „cu alte niveluri de presiune” se substituie cu cuvintele „cu niveluri de presiune mai joasă”;

la noțiunea „subvenții încrucișate”, cuvântul „profit” se substituie cu cuvântul „venit”;

noțiunea „tarif de racordare” va avea următorul cuprins:

„*tarif de racordare* – tarif reglementat, stabilit conform metodologiei aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, care se achită operatorului de sistem de către un solicitant potențial consumator final, cu excepția operatorului instalației GNCV, pentru acoperirea costurilor aferente proiectării, realizării instalației de racordare, conectării la rețeaua de gaze naturale și punerii sub presiune a instalațiilor de gaze naturale ale consumatorului final, cu excepția instalației GNCV;”

după noțiunea „tarif de racordare” se introduc cinci noțiuni noi cu următorul cuprins:

„*tarif de punere sub presiune* – tarif reglementat, stabilit conform metodologiei aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, care se achită operatorului de sistem de către solicitant pentru acoperirea costurilor aferente conectării la rețeaua de gaze naturale și punerii sub presiune a instalațiilor de gaze naturale ale consumatorului final, în cazul în care instalația de racordare a acestuia nu a fost executată de operatorul de sistem, a instalației GNCV, a instalației de producere sau a depozitului de stocare;

tarif reglementat pentru serviciul de transport al gazelor naturale – tarif aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, pe care utilizatorii de sistem urmează să îl achite operatorului sistemului de transport pentru serviciul de transport al gazelor naturale care li se prestează;

tentativă de manipulare a pieței – una dintre următoarele acțiuni:

1) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro cu intenția:

a) de a oferi indicații false sau de a da semnale înșelătoare în ceea ce privește oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

b) de a stabili în mod artificial prețul unuia sau mai multor produse energetice angro, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul de tranzacționare consideră că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin este conform cu practicile de piață admise pe respectiva piață a gazelor naturale;

c) de a utiliza un instrument fictiv sau oricare altă formă de înșelăciune ori abuz de încredere care transmite sau este de natură să transmită informații ce nu corespund realității ori sunt înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

2) difuzarea de informații, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv al internetului, sau prin orice alte mijloace, cu intenția de a oferi mesaje care nu corespund realității ori sunt înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

trader – întreprindere de gaze naturale titular de licență pentru tradingul de gaze naturale, care își desfășoară activitatea în condițiile legii;

trading de gaze naturale – achiziționare și vânzare a gazelor naturale pe piața angro a gazelor naturale, inclusiv în legătură cu importul/exportul de gaze naturale;”.

5. La articolul 3 alineatul (2):

litera d) va avea următorul cuprins:

„d) asigurarea accesului reglementat și nediscriminatoriu pentru toate persoanele fizice și juridice la rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale, la depozitele de stocare, precum și asigurarea accesului liber și nediscriminatoriu la piața gazelor naturale;”

alineatul se completează cu literele d¹), e¹) și m) cu următorul cuprins:

„d¹) asigurarea integrității și transparenței pieței gazelor naturale, inclusiv prin stabilirea obligațiilor participanților la piața angro a gazelor naturale privind înregistrarea și privind publicarea informațiilor privilegiate în condițiile stabilite în prezenta lege, prin stabilirea interdicțiilor referitoare la manipularea pieței și la tranzacțiile bazate pe informații privilegiate, precum și prin stabilirea atribuțiilor specifice ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică în legătură cu investigarea potențialelor abuzuri

pe piața angro a gazelor naturale și a eventualelor tranzacții bazate pe informații privilegiate;”

„e¹) promovarea, în sectorul gazelor naturale, a reglementării bazate pe stimulente;”

„m) asigurarea, la investigarea potențialelor abuzuri pe piața angro a gazelor naturale a Republicii Moldova și a eventualelor tranzacții bazate pe informații privilegiate cu potențial efect transfrontalier, a cooperării Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu alte autorități de reglementare, în coordonare cu Comitetul de reglementare al Comunității Energetice.”

6. Articolul 4 va avea următorul cuprins:

„Articolul 4. Competența Guvernului

(1) Pentru asigurarea funcționării și dezvoltării durabile a sectorului de gaze naturale, Guvernul:

a) stabilește direcțiile prioritare și politicile de stat în sectorul gazelor naturale, inclusiv ținând cont de necesitatea reducerii impactului sectorului de gaze naturale asupra mediului;

b) asigură crearea premiselor necesare pentru dezvoltarea și funcționarea durabilă a sectorului de gaze naturale, ținând cont de necesitatea planificării pe termen lung;

c) elaborează strategia energetică și o prezintă Parlamentului spre adoptare, aprobă alte documente de politici;

d) aprobă Regulamentul privind zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale, elaborat de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul securității industriale, precum și actele normative elaborate de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei;

e) aprobă Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, componența și atribuțiile specifice ale Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, de asemenea monitorizează, prin intermediul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, respectarea prevederilor prezentei legi privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale;

f) adoptă hotărârea de a înainta Parlamentului propunerea privind declararea stării de urgență, în conformitate cu [Legea nr.212/2004](#) privind regimul stării de urgență, de asediu și de război;

g) la sesizarea, în conformitate cu art.15 alin.(8), a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, creează întreprinderi care să desfășoare activitatea de transport, de stocare, de distribuție sau de furnizare a gazelor naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90;

h) impune întreprinderilor de gaze naturale obligații de serviciu public în conformitate cu prezenta lege, inclusiv obligația de serviciu public stabilită la art.108²;

i) asigură realizarea politicii de explorare și de utilizare a zăcămintelor de gaze naturale ale Republicii Moldova și atribuie, conform actelor normative în domeniu, dreptul de folosință a sectoarelor de subsoluri pentru extragerea gazelor naturale;

j) decide cu privire la finanțarea din mijloacele bugetului de stat a construcției rețelelor de transport al gazelor naturale, a interconexiunilor;

k) adoptă hotărâri cu privire la construcția depozitelor artificiale de stocare a gazelor naturale cu capacitatea de peste 0,1 milioane metri cubi, precum și cu privire la adaptarea în acest scop a rezervoarelor naturale;

l) asigură protecția consumatorilor vulnerabili prin intermediul programului de ajutor social, în limita mijloacelor financiare disponibile în bugetul de stat, sau prin alte mijloace decât intervențiile publice în stabilirea prețurilor de furnizare a gazelor naturale;

m) întreprinde, în limita mijloacelor disponibile în bugetul de stat, măsuri de compensare temporară a creșterilor de prețuri pentru consumatorii casnici, în conformitate cu art.84¹;

n) promovează interesele sectorului de gaze naturale pe plan internațional și încheie tratate internaționale, inclusiv în vederea sporirii securității energetice a statului și a asigurării aprovizionării cu gaze naturale.

(2) Guvernul asigură securitatea energetică a statului, securitatea aprovizionării cu gaze naturale prin aprobarea documentelor de politici, a actelor normative specificate la alin.(1) lit.e), precum și prin realizarea altor acțiuni necesare stabilite în prezenta lege.

(3) Guvernul asigură cooperarea la diferite niveluri în scopul armonizării practicilor administrative în

sectorul gazelor naturale și al promovării cooperării regionale și internaționale în sectorul gazelor naturale.

(4) Guvernul exercită și alte funcții stabilite în prezenta lege și în [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică.”

7. Articolul 7:

la alineatul (1):

literele i)–k) vor avea următorul cuprins:

„i) aprobă Regulamentul privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor și monitorizează respectarea acestuia de către operatorii sistemelor de transport;

j) elaborează și aprobă Regulamentul privind accesul la depozitele de stocare și gestionarea congestiilor, aprobă regulamentele privind depozitele de stocare și monitorizează respectarea acestora de către operatorii depozitelor de stocare;

k) elaborează și aprobă Regulamentul privind racordarea la rețelele de gaze naturale și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale (în continuare – *Regulamentul privind racordarea*) și monitorizează respectarea acestuia de către operatorii de sistem;”

la litera l), cuvintele „respectarea de către operatorii de sistem a indicatorilor de calitate” se substituie cu textul „respectarea de către operatorii de sistem a acestuia, inclusiv a indicatorilor de calitate”;

la litera m), cuvintele „în regulamentul aprobat” se substituie cu cuvintele „într-un regulament elaborat și aprobat”;

la litera n), cuvintele „în regulamentul aprobat” se substituie cu cuvintele „într-un regulament elaborat și aprobat”;

litera o) va avea următorul cuprins:

„o) elaborează și aprobă Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale, care reglementează inclusiv clauzele obligatorii pentru contractele de furnizare a gazelor naturale consumatorilor finali, termenele și condițiile de furnizare a gazelor naturale consumatorilor finali, termenele și condițiile de furnizare a gazelor naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90, de asemenea monitorizează respectarea acestuia de către furnizori;”

litera q) se completează cu textul „și Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale, de asemenea monitorizează respectarea acestora”;

alineatul se completează cu literele q¹)–q³) cu următorul cuprins:

„q¹) aprobă Codul rețelelor de gaze naturale și actele normative de implementare a acestuia, elaborate de operatorul sistemului de transport desemnat de Agenție, și monitorizează respectarea acestora;

q²) aprobă Metodologia de calculare a plăților pentru dezechilibrul zilnic, elaborată de operatorul sistemului de transport desemnat de Agenție, și monitorizează respectarea acesteia;

q³) aprobă Metodologia de calculare a plăților pentru neutralitate, elaborată de operatorul sistemului de transport desemnat de Agenție, și monitorizează respectarea acesteia;”

litera s) se completează cu textul „ , de asemenea monitorizează respectarea acestuia”;

la litera t), cuvintele „ținând cont de necesitatea nedivulgării informațiilor” se substituie cu textul „ținând cont de necesitatea asigurării transparenței maxime a activităților licențiate desfășurate în sectorul gazelor naturale, în condițiile nedivulgării informațiilor”;

alineatul (2):

la litera a), textul „ , inclusiv a prețurilor diferențiate în funcție de consum” se exclude;

la litera b), cuvintele „de către operatorul sistemului de transport și de către operatorul sistemului de distribuție” se substituie cu cuvintele „de către operatorii de sistem”;

la litera d), textul „ , inclusiv prețurile diferențiate în funcție de consum” se exclude;

literele h) și j) se abrogă;

la alineatul (3):

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) elaborează și aprobă Regulile pieței gazelor naturale, de asemenea monitorizează respectarea

acestora;”

alineatul se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) înregistrează participanții la piața angro a gazelor naturale, în conformitate cu prezenta lege, prin aplicarea unei abordări comune, definite și coordonate de Comitetul de reglementare al Comunității Energetice;”

literele d) și f) vor avea următorul cuprins:

„d) monitorizează nivelul și eficacitatea deschiderii pieței gazelor naturale, evaluează eficiența, concurența și transparența pe piața gazelor naturale;”

„f) realizează investigații pe piața gazelor naturale, inclusiv sub aspectul respectării cerințelor privind integritatea și transparența pieței, în conformitate cu principiile stabilite în prezenta lege și în [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică, și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege;”

alineatul se completează cu litera f¹) cu următorul cuprins:

„f¹) efectuează controale, inclusiv sub aspectul respectării cerințelor privind integritatea și transparența pieței gazelor naturale, în conformitate cu principiile stabilite în prezenta lege, în [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică și în [Legea nr.131/2012](#) privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în măsura în care aceasta din urmă nu contravine primelor două acte normative, și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege;”

litera g) se completează cu textul „ , precum și modul în care participanții la piața gazelor naturale respectă obligația privind publicarea informațiilor privilegiate, stabilită la art.97²”;

litera h) se completează cu textul „ , inclusiv în legătură cu monitorizarea pieței gazelor naturale”;

la alineatul (4):

în partea introductivă, după textul „consumatorilor finali,” se introduce textul „a utilizatorilor de sistem,”;

la litera a), după textele „ale consumatorilor finali,” și „cu consumatorii finali,” se introduc textele „ale utilizatorilor de sistem,” și, respectiv, „cu utilizatorii de sistem,”;

la litera b), după cuvintele „ale consumatorilor finali” se introduce textul „ , ale utilizatorilor de sistem”;

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) elaborează și aprobă Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului, care reglementează termenele și condițiile de schimbare de către consumatorii eligibili a furnizorului, de asemenea monitorizează respectarea acestuia de către titularii de licență;”

la litera d), după cuvintele „consumatorilor finali” se introduce textul „ , ale utilizatorilor de sistem”;

la litera e), după cuvintele „consumatorilor finali” se introduce textul „ , ale utilizatorilor de sistem”, iar textul „[Legii nr.190-XIII din 19 iulie 1994](#) cu privire la petiționare” se substituie cu textul „Codului administrativ”;

la litera h), după cuvintele „între consumatorii finali” se introduce textul „ , utilizatorii de sistem”;

litera i) se completează cu textul „ , ale utilizatorilor de sistem”;

articolul se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Agenția contribuie la securitatea aprovizionării cu gaze naturale în limitele competenței stabilite prin prezenta lege și prin [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică. Agenția este obligată să colaboreze cu Guvernul, cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, să prezinte informațiile solicitate de acestea, precum și să întreprindă acțiunile stabilite în cap.XV din prezenta lege.”

8. Articolul 8:

la alineatul (1):

litera g) se completează cu textul „ , precum și relațiile funcționale și comerciale dintre aceștia, de asemenea monitorizează respectarea actelor aprobate”;

alineatul se completează cu litera g¹) cu următorul cuprins:

„g¹) elaborează și aprobă ghiduri, adoptă hotărâri menite să asigure buna desfășurare a activităților din sectorul gazelor naturale, buna funcționare a pieței gazelor naturale, precum și protecția drepturilor și

a intereselor legitime ale consumatorilor finali;”

literele j) și k) vor avea următorul cuprins:

„j) efectuează controale în conformitate cu prezenta lege, cu [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică și cu [Legea nr.131/2012](#) privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în măsura în care aceasta din urmă nu contravine primelor două acte normative, și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege;

k) inițiază investigații în legătură cu sesizările parvenite, în conformitate cu prezenta lege și cu [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică, și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege;”

litera n) se completează cu textul „ , în modul și cazurile stabilite în prezenta lege și în [Codul contravențional](#)”;

litera o) va avea următorul cuprins:

„o) aplică sancțiuni, inclusiv sancțiuni financiare, pentru nerespectarea sau încălcarea legislației în domeniul gazelor naturale în modul și cazurile stabilite în prezenta lege;”

la litera q), după textul „din țările părți ale Comunității Energetice,” se introduce textul „cu autoritățile de reglementare din alte țări,”;

articolul se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În contextul îndeplinirii obligațiilor Republicii Moldova în calitate de parte semnatară a Tratatului Comunității Energetice, Agenția elaborează și aprobă acte normative de reglementare în domeniul gazelor naturale care sunt obligatorii pentru transpunere și implementare la nivelul Comunității Energetice.”

la alineatul (2), cuvintele „la necesitate” se exclud.

9. La articolul 9:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Consiliul de administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile reglementate, privind tarifele reglementate – în termen de cel mult 90 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi de gaze naturale și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate.”

alineatul (5) se completează cu enunțul: „Hotărârile Agenției privind aprobarea costurilor de bază, a prețurilor reglementate, a tarifelor reglementate, a planurilor de dezvoltare, a planurilor de investiții, a rapoartelor privind realizarea acestora, precum și privind aprobarea consumurilor tehnologice și a pierderilor normative în rețelele de gaze naturale trebuie să indice, în partea de motivare, temeiul și oportunitatea aprobării.”

articolul se completează cu alineatele (7) și (8) cu următorul cuprins:

„(7) În cazul situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale, constatate în modul stabilit de lege, sau pe subiecte ce țin de securitatea aprovizionării cu gaze naturale, proiectele de hotărâri, proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol. Argumentarea necesității de a adopta hotărârea/de a emite decizia în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptare/emitere, prin publicare pe pagina web a Agenției, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media centrală.

(8) Hotărârile și deciziile Agenției care vizează sectorul gazelor naturale, inclusiv hotărârile adoptate în conformitate cu art.97, art.113 și art.113¹ din prezenta lege, se supun controlului judecătoresc în modul stabilit de [Codul administrativ](#). Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii de la data adoptării/emiterii sau, după caz, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova ori de la data indicată în textul actului adoptat/emis și produc efecte juridice obligatorii până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă contrară, emisă ca urmare a exercitării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției poate avea loc doar prin încheiere judecătorească și doar în privința solicitantului.”

10. Articolul 10:

alineatul (1):

se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) tradingul de gaze naturale;”

litera f) va avea următorul cuprins:

„f) vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare;”

alineatul se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) deținerea dreptului de proprietate asupra rețelelor de transport al gazelor naturale în cazul desemnării unui operator de sistem independent.”

alineatul (4) se abrogă.

11. Articolul 11:

la alineatul (1), cuvintele „pot fi revizuite” se substituie cu cuvintele „se revizuiesc”;

alineatul (2) se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) tradingul de gaze naturale;”

alineatul (3) se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) măsuri menite să dezvolte concurența și să contribuie la deschiderea pieței gazelor naturale.”

articolul se completează cu alineatele (3¹) și (3²) cu următorul cuprins:

„(3¹) Agenția poate impune întreprinderilor de gaze naturale obligații de serviciu public în vederea accelerării deschiderii pieței gazelor naturale.

(3²) Înainte de a impune obligații de serviciu public, Guvernul sau, după caz, Agenția informează Secretariatul Comunității Energetice despre aceasta, cu excepția cazurilor în care există un pericol iminent pentru securitatea aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova.”

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) O dată la doi ani, Agenția este obligată să elaboreze și să publice pe pagina sa web oficială un raport cu privire la îndeplinirea de către întreprinderile de gaze naturale a obligațiilor de serviciu public impuse în conformitate cu prezenta lege și cu [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică. Raportul menționat se prezintă Guvernului și Secretariatului Comunității Energetice și trebuie să conțină inclusiv informații cu privire la măsurile adoptate în temeiul prezentei legi referitoare la condițiile de asigurare a furnizării de ultimă opțiune, a altor obligații de serviciu public, referitoare la protecția consumatorilor, precum și informații cu privire la impactul posibil al acestor măsuri asupra concurenței pe piața gazelor naturale, pe plan național sau regional.”

12. Articolul 12:

alineatul (2):

se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) licență pentru tradingul de gaze naturale;”

litera f) va avea următorul cuprins:

„f) vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare.”

articolul se completează cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) Activitatea de trading de gaze naturale se desfășoară pe piața angro a gazelor naturale de către trader în baza licenței pentru tradingul de gaze naturale.”

alineatul (7) se completează cu următorul enunț: „Furnizorii își pot desfășura activitatea atât pe piața angro, cât și pe piața cu amănuntul a gazelor naturale.”

alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) Activitatea de vânzare a gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare, care include stocarea în recipiente a gazelor naturale prin comprimare la presiunea de peste 20 MPa și vânzarea ulterioară a acestora, se desfășoară de către operatorul instalației GNCV în baza licenței pentru vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare.”

la alineatul (9), primele două enunțuri vor avea următorul cuprins: „Licențele enumerate la alin.(2) lit.a)–d) și e) se eliberează pe un termen de 25 de ani. Licența pentru vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare și licența pentru tradingul de gaze naturale se eliberează pe un termen de 10 ani.”

13. La articolul 13:

alineatul (1) se completează cu enunțul: „În limitele teritoriului autorizat prin licența pentru distribuția gazelor naturale își desfășoară activitatea un singur operator al sistemului de distribuție, care beneficiază de drept exclusiv în acest sens.”

la alineatul (2), enunțul al doilea va avea următorul cuprins: „Licența pentru furnizarea gazelor naturale și licența pentru tradingul de gaze naturale sunt valabile, în condițiile specificate în licențe, pe teritoriul Republicii Moldova pe care își desfășoară activitatea operatorii sistemelor de transport, operatorii sistemelor de distribuție licențiați.”, iar în enunțul al treilea, după cuvintele „a noilor operatori ai depozitelor de stocare” se introduce textul „, a noilor traderi”;

la alineatul (4), cuvintele „pentru furnizarea” se substituie cu cuvintele „pentru vânzarea”;

la alineatul (9), primul enunț va avea următorul cuprins: „La constatarea de către Agenție, din oficiu sau la sesizarea Secretariatului Comunității Energetice, a faptului că au fost încălcate principiile privind separarea și independența operatorului sistemului de transport, a operatorului sistemului de distribuție, a operatorului depozitului de stocare în raport cu întreprinderile de gaze naturale integrate sau înrudite, titularul de licență este obligat să întreprindă, în termenele stabilite de Agenție, toate măsurile necesare pentru remedierea situației create.”

la alineatul (10), ultimul enunț va avea următorul cuprins: „În cazul în care titularul de licență refuză prezentarea informației, a documentelor aferente serviciului sau lucrării externalizate ori prezintă cu întârziere informația, documentele solicitate, sau în cazul prezentării de către titularul de licență a informațiilor, a datelor incomplete sau eronate, Agenția aplică sancțiunea financiară stabilită la art.113 alin.(1) lit.a).”

14. Articolul 14:

la alineatul (1), textul „la art.12 alin.(2) lit.a)–d)” se substituie cu textul „la art.12 alin.(2) lit.a)–d¹)”;

la alineatul (2), în partea introductivă, cuvintele „și furnizarea” se substituie cu cuvintele „și vânzarea”;

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Pentru a obține licență pentru tradingul de gaze naturale, persoanele prevăzute la alin.(1) trebuie:

- a) să fie înregistrate în Republica Moldova și să prezinte document confirmativ în acest sens;
- b) să prezinte situația financiară pentru anul precedent, în cazul persoanei juridice care activează, sau extras din contul bancar, în cazul inițierii afacerii.”

la alineatul (3), litera c) va avea următorul cuprins:

„c) să dispună de personal calificat, necesar activității pentru care solicită licență, de centru/centre de deservire a consumatorilor finali și să prezinte documente confirmative în acest sens.”

15. Articolul 15:

alineatul (1):

la litera c), cuvintele „stipulate în contracte și în prezenta lege” se substituie cu textul „, , precum și a altor cazuri stabilite în prezenta lege, în Regulamentul privind racordarea și în Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale”;

la litera e), după cuvintele „să publice” se introduce textul „informații conform cerințelor stabilite de Agenție, inclusiv”;

la alineatul (6), cuvintele „în conformitate cu Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale” se substituie cu textul „în conformitate cu prezenta lege, cu Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale și cu Regulamentul privind racordarea”;

la alineatul (7), după cuvintele „la cheltuieli minime” se introduc cuvintele „în condițiile asigurării siguranței în aprovizionarea cu gaze naturale”;

alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) Operatorii de sistem, operatorii depozitelor de stocare sau furnizorii care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art.89 și 90 sunt obligați să anunțe Agenția cu cel puțin 3 luni înainte despre intenția lor de a solicita suspendarea ori retragerea licenței sau cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea valabilității licenței în cazul în care nu intenționează să o prelungească. Traderii de gaze naturale și

furnizorii, cu excepția furnizorilor care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art.89 și 90, sunt obligați să anunțe Agenția cu cel puțin o lună înainte despre intenția lor de a solicita suspendarea ori retragerea licenței sau cu cel puțin o lună înainte de expirarea valabilității licenței în cazul în care nu intenționează să o prelungească. Dacă titularii de licență menționați anunță despre intenția de a solicita suspendarea sau retragerea licenței într-un termen mai mic decât cel stabilit în prezentul alineat, Agenția va da curs cererii lor la expirarea termenului de 3 luni de la înregistrarea unei astfel de cereri – în cazul operatorilor de sistem, al operatorilor depozitelor de stocare și al furnizorilor care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art.89 și 90 și la expirarea termenului de o lună de la înregistrarea unei astfel de cereri – în cazul traderilor și al furnizorilor, cu excepția furnizorilor care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art.89 și 90. Întreprinderea a cărei licență a expirat și care nu a respectat prevederile privind anunțarea Agenției este obligată să presteze activitatea pentru care i s-a acordat licență pe perioada de timp stabilită prin hotărârea Agenției, dar care nu poate depăși 3 luni – în cazul operatorilor de sistem, al operatorilor depozitelor de stocare sau al furnizorilor care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art.89 și 90 și o lună – în cazul traderilor și al furnizorilor, cu excepția furnizorilor care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art.89 și 90. În cazul în care, din motivul inexistenței unui alt titular de licență pentru transportul, distribuția sau stocarea gazelor naturale ori pentru furnizarea gazelor naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90, Agenția constată, prin hotărâre, că nu poate desemna alt titular de licență care să desfășoare activitatea licențiată în locul titularului a cărui licență a fost suspendată, căruia i s-a retras licența sau a cărui licență a expirat, aceasta sesizează Guvernul pentru întreprinderea măsurilor necesare în vederea creării unei întreprinderi noi.”

la alineatul (9), textul „care nu sunt specificați la alin.(8)” și cuvintele „și Agenția” se exclud; alineatul (10) va avea următorul cuprins:

„(10) Gazetele naturale comprimate pentru vehicule se vând exclusiv la stațiile de alimentare.”

16. La articolul 16:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Licența poate fi suspendată prin hotărâre judecătorească, emisă în conformitate cu legea, la cererea Agenției, cu excepția suspendării licenței în baza temeiurilor stabilite la alin.(4) lit.a) și e¹), care se efectuează direct de către Agenție.”

la alineatul (3), după textul „a consecințelor survenite,” se introduce textul „sau în cazul încălcării de către titularul de licență a prevederilor stabilite la art.94¹ și 97¹–97⁴, sau în cazul în care, pe perioada unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale, titularul de licență nu se conformează deciziilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, hotărârilor sau deciziilor Agenției,” iar textul „stabilită la art.113 alin.(1) lit.c)” se substituie cu cuvintele „stabilită în prezenta lege”;

alineatul (4) se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) una dintre situațiile prevăzute la alin.(3);”

articolul se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Agenția adoptă hotărârea privind suspendarea licenței la cererea titularului de licență în termen de 5 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii sau în termen de 5 zile lucrătoare de la expirarea termenului stabilit la art.15 alin.(8), cu indicarea perioadei de suspendare menționate în cerere, dar care nu poate depăși 3 luni. În cazul adoptării hotărârii privind suspendarea licenței în baza temeiului stabilit la alin.(4) lit.e¹), Agenția este obligată să se adreseze în instanța de judecată în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea acestei hotărâri.”

la alineatul (5), textul „menționate la alin.(4) lit.b)–f)” se substituie cu textul „menționate la alin.(4) lit.b)–e) și f)”;

la alineatul (6), cuvintele „oferindu-i toate informațiile” se substituie cu cuvintele „oferindu-i necondiționat accesul la rețele de gaze naturale și la toate informațiile”, iar la final se completează cu enunțul: „Pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor finali, titularii de licență ale căror licențe au fost suspendate sunt obligați, la solicitarea Agenției și în termenii stabiliți de aceasta, să transmită titularului de licență nou-desemnat baza de date, inclusiv în format electronic, a consumatorilor finali, a utilizatorilor de sistem deserviți.”

17. Articolul 17:

la alineatul (1), textul „prevăzute la alin.(2) lit.a) și b)” se substituie cu textul „prevăzute la alin.(2) lit.a), b) și i)”;

alineatul (2) se completează cu litera i) cu următorul cuprins:

„i) încălcarea repetată a prevederilor stabilite la art.94¹ și art.97¹–97⁴.”

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Agenția adoptă hotărârea privind retragerea licenței la cererea titularului de licență în termen de 5 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii sau în termen de 5 zile lucrătoare de la expirarea termenului stabilit la art.15 alin.(8). Hotărârea privind retragerea licenței în baza temeiului stabilit la alin.(2) lit.b) se adoptă de Agenție în termen de 5 zile lucrătoare de la data primirii deciziei cu privire la anularea înregistrării de stat a titularului de licență, cu confirmarea faptului respectiv de către organul înregistrării de stat. În cazul adoptării hotărârii de retragere a licenței în baza temeiului stabilit la alin.(2) lit.i), Agenția este obligată să se adreseze în instanța de judecată în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea hotărârii respective.”

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) În situațiile menționate la alin.(2) lit.c)–h), hotărârea privind retragerea licenței se adoptă de Agenție în termen de 5 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a hotărârii judecătorești.”

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Hotărârea privind retragerea licenței, adoptată în conformitate cu prezentul articol, se aduce la cunoștința titularului de licență în termen de 3 zile lucrătoare de la data adoptării, cu indicarea temeiurilor care au stat la baza adoptării hotărârii respective.”

la alineatul (5), cuvintele „oferindu-i toate informațiile” se substituie cu cuvintele „oferindu-i necondiționat accesul la rețelele de gaze naturale și la toate informațiile”.

18. Articolul 18 va avea următorul cuprins:

„Articolul 18. Reorganizarea întreprinderilor de gaze naturale

(1) Operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție sau operatorul depozitului de stocare este obligat să notifice în prealabil Agenția cu privire la inițierea reorganizării lui sau cu privire la modificarea structurii persoanelor care exercită controlul în cadrul societății comerciale și să prezinte informațiile relevante solicitate de Agenție în acest sens. Efectele reorganizării care duc la majorarea nejustificată a tarifelor reglementate nu vor fi luate în considerare la aprobarea acestora de către Agenție.

(2) În cazul în care, în urma examinării informațiilor prezentate, Agenția constată, din oficiu sau la sesizarea Secretariatului Comunității Energetice, că sunt încălcate cerințele privind separarea și independența operatorului sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție, a operatorului depozitului de stocare, întreprinderea respectivă de gaze naturale este obligată să înlăture aceste încălcări în termenele stabilite în hotărârea Agenției. Operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție, operatorul depozitului de stocare prezintă Agenției toate documentele, datele și informațiile care atestă soluționarea încălcărilor constatate de Agenție.

(3) În cazul în care operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție, operatorul depozitului de stocare nu înlătură în termenele stabilite încălcările constatate conform alin.(2) din prezentul articol, Agenția inițiază procedura de suspendare a licenței pentru activitatea respectivă în conformitate cu prezenta lege și aplică sancțiunea financiară stabilită la art.113 din prezenta lege, cu respectarea procedurii prevăzute în [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică.”

19. La articolul 19:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Producătorul participă la piața gazelor naturale în condițiile stabilite în Regulile pieței gazelor naturale și este obligat să respecte prevederile Regulamentului privind racordarea, ale Codului rețelelor de gaze naturale, ale altor acte normative de reglementare aprobate de Agenție, inclusiv să respecte cerințele tehnice de racordare la rețelele de gaze naturale și parametrii de calitate ai gazelor naturale livrate în rețelele de gaze naturale.”

la alineatul (5), primul enunț se exclude.

20. Articolul 20 alineatul (1):

la litera a), cuvintele „Regulamentului privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele „Codului rețelelor de gaze naturale”;

la litera f), textul „în documentele normativ-tehnice aprobate de Guvern în conformitate cu art.4 alin.(1) lit.m)” se substituie cu textul „în documentele normative aprobate de Guvern în conformitate cu art.4 alin.(1) lit.d)”.

21. La articolul 22, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) La executarea funcțiilor și a obligațiilor sale, operatorul sistemului de transport este independent de orice întreprindere care desfășoară activitatea de producere, de distribuție, de stocare, de trading sau de furnizare a gazelor naturale, precum și față de orice întreprindere ce controlează întreprinderile ce desfășoară aceste activități, și nu poate deține licență pentru producerea gazelor naturale, licență pentru distribuția gazelor naturale, licență pentru stocarea gazelor naturale, licență pentru tradingul de gaze naturale sau licență pentru furnizarea gazelor naturale, cu excepția situației prevăzute la art.50.”

22. La articolul 23, alineatele (1), (3) și (4) se abrogă.

23. Articolul 24 se abrogă.

24. Articolul 25:

la alineatul (1), cuvintele „cu respectarea condițiilor licenței pentru transportul gazelor naturale” se exclud;

în cuprinsul alineatului (2), cuvintele „activitățile de producere sau de furnizare” se substituie, în toate cazurile, cu textul „activitățile de producere, de trading sau de furnizare”;

la alineatele (5) și (6), cuvintele „activitățile de producere sau de furnizare” se substituie cu textul „activitățile de producere, de trading sau de furnizare”.

25. La articolul 26, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Prin derogare de la art.25, la solicitarea proprietarului rețelelor de transport al gazelor naturale sau, în condițiile prevăzute la art.36 alin.(2¹), din oficiu sau la cererea Secretariatului Comunității Energetice, Agenția desemnează un operator de sistem independent dacă rețelele de transport al gazelor naturale au aparținut unei întreprinderi de gaze naturale integrate pe verticală.”

26. La articolul 28 alineatul (2) litera a), cuvintele „îndeplinirea zilnică a activităților de producere sau de furnizare a gazelor naturale” se substituie cu textul „îndeplinirea zilnică a activității de producere, de trading sau de furnizare a gazelor naturale”.

27. La articolul 29, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Prin derogare de la art.25, la solicitarea proprietarului rețelelor de transport al gazelor naturale sau, în condițiile prevăzute la art.36 alin.(2¹), din oficiu sau la cererea Secretariatului Comunității Energetice, Agenția desemnează un operator de sistem independent dacă rețelele de transport al gazelor naturale au aparținut unei întreprinderi de gaze naturale integrate pe verticală.”

28. Articolul 31:

la alineatul (3), cuvintele „desfășoară activități de producere a gazelor naturale sau de furnizare a gazelor naturale” se substituie, în ambele cazuri, cu textul „desfășoară activitatea de producere, de trading sau de furnizare a gazelor naturale”;

la alineatul (5), cuvintele „la nivelul activităților de producere a gazelor naturale sau de furnizare a gazelor naturale” se substituie cu textul „la nivelul activității de producere, de trading sau de furnizare a gazelor naturale”.

29. Articolul 32:

la alineatele (5)–(7) și (9), cuvântul „acționarii” se substituie cu cuvântul „asociații”;

articolul se completează cu alineatul (13) cu următorul cuprins:

„(13) În caz de conflict între prezenta lege și legea care reglementează modul de constituire, funcționare, reorganizare și lichidare a societății comerciale, indiferent de forma juridică de organizare, prezenta lege va prevala.”

30. Articolul 33:

la alineatul (1), cuvântul „acționarilor” se substituie, în ambele cazuri, cu cuvântul „asociaților”, iar

cuvintele „mărimii dividendelor distribuite” – cu textul „mărimii profitului distribuit, a dividendelor distribuite”;

la alineatul (3), cuvântul „acționarii” se substituie cu cuvântul „asociații”;

articolul se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) În caz de conflict între prezenta lege și legea care reglementează modul de constituire, funcționare, reorganizare și lichidare a societății comerciale, indiferent de forma juridică de organizare, prezenta lege va prevala.”

31. Articolul 34:

la alineatul (4):

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) agentul de conformitate nu poate deține nicio altă funcție, nu poate avea nicio altă responsabilitate profesională, niciun interes sau nu poate fi în relație de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală, cu vreo întreprindere a acesteia, cu asociații majoritari sau cu fondatorii acesteia;”

la literele b)–d), cuvântul „acționarii” se substituie cu cuvântul „asociații”;

la alineatul (7), cuvântul „acționarii” se substituie cu cuvântul „asociații”.

32. Articolul 36:

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Dacă întreprinderea de gaze naturale nu a solicitat certificarea în conformitate cu alin.(2) în termen de 9 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Agenția, din oficiu sau la cererea Secretariatului Comunității Energetice, inițiază procedura de certificare în conformitate cu prezentul articol și solicită întreprinderii îndeplinirea condițiilor necesare și prezentarea documentelor, a datelor și a informațiilor corespunzătoare în termen de 3 luni de la inițierea certificării.”

la alineatul (3), după textul „conform alin.(2)” se introduce textul „sau în termen de 7 luni de la inițierea procedurii de certificare în conformitate cu alin.(2¹)”;

la alineatul (6), după cuvintele „a condițiilor privind certificarea” se introduce textul „sau de la expirarea termenului stabilit la alin.(5) pentru emiterea acestui aviz de către Secretariatul Comunității Energetice”, iar după cuvintele „luând în considerare” – textul „, în cea mai mare măsură,”;

la alineatul (8), după cuvântul „producătorilor” se introduce textul „, traderilor”.

33. La articolul 38 alineatele (4) și (6), cuvintele „este în drept să refuze certificarea” se substituie cu cuvintele „va refuza certificarea”.

34. Articolul 39:

la alineatul (1):

litera e) se abrogă;

alineatul se completează cu litera h¹) cu următorul cuprins:

„h¹) să încheie acorduri de interconectare, acorduri de operare în conformitate cu Codul rețelelor de gaze naturale și cu Regulamentul privind racordarea;”

la litera j), cuvintele „Regulamentul privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele „Codul rețelelor de gaze naturale”, iar la final se completează cu textul „, precum și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție”;

la litera l), după cuvintele „urmează să fie publicate” se introduc cuvintele „se stabilește de operatorul sistemului de transport și”;

la litera m), cuvintele „ale Regulamentului privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele „ale Codului rețelelor de gaze naturale”;

la alineatul (4), cuvintele „Regulamentul privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele „Codul rețelelor de gaze naturale”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) La desfășurarea activității licențiate, operatorul sistemului de transport încheie și execută contractele stabilite în prezenta lege, în Regulamentul privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor, în Regulamentul privind racordarea și în Codul rețelelor de gaze naturale.”

la alineatul (6), cuvintele „Regulamentul privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele „Codul rețelelor de gaze naturale”;

articolul se completează cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) Operatorul sistemului de transport colaborează cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine în vederea asigurării interoperabilității rețelelor de transport al gazelor naturale. Volumele transfrontaliere de gaze naturale evidențiate în contul de echilibrare operațională nu fac obiectul formalităților vamale, fiind exceptate de la plata drepturilor de import sau export.”

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Operatorul sistemului de transport achiziționează energia sau alte bunuri, servicii și lucrări necesare pentru desfășurarea activității licențiate în conformitate cu procedurile transparente și nediscriminatorii stabilite în [Legea nr.74/2020](#) privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale, în Regulile pieței gazelor naturale și în Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul gazelor naturale (în continuare – *Regulamentul privind investițiile*), aprobat de Agenție.”

35. La articolul 40 alineatul (9), cuvintele „cu privire la asigurarea balanței între cerere și ofertă” se substituie cu cuvintele „cu privire la asigurarea echilibrului între cerere și ofertă”, iar cuvintele „a Regulamentului privind rețelele de gaze naturale și” se exclud.

36. Articolul 41:

la alineatul (1) litera d), cuvintele „precum și a abaterilor” se substituie cu cuvintele „precum și estimarea efectelor abaterilor”;

la alineatul (3), cuvintele „Regulamentul privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele „Codul rețelelor de gaze naturale”.

37. Articolul 42:

la alineatul (1), primul enunț va avea următorul cuprins: „Dezvoltarea rețelelor de transport al gazelor naturale în legătură cu creșterea cererii de gaze naturale se realizează de către operatorul sistemului de transport astfel încât să fie asigurate fiabilitatea și continuitatea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor, cu respectarea prevederilor prezentei legi.”

la alineatul (2):

în partea introductivă, cuvintele „pentru toate proiectele de investiții” se substituie cu cuvintele „pentru proiectele de investiții”;

litera d) va avea următorul cuprins:

„d) estimarea capacităților necesare, prognoza evoluției schimburilor transfrontaliere, a cantităților de gaze naturale produse și furnizate, a consumului de gaze naturale, precum și măsuri de eficiență energetică;”

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) La elaborarea planului de dezvoltare, operatorul sistemului de transport trebuie să formuleze ipoteze rezonabile privind evoluția schimburilor transfrontaliere, în special a importurilor, a cantităților de gaze naturale produse și furnizate, a consumului de gaze naturale, luând în considerare planurile de investiții pentru rețelele adiacente. În acest scop, operatorul sistemului de transport colaborează cu alți operatori ai sistemului de transport, cu operatorii sistemelor de distribuție, cu furnizorii, precum și cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine.”

alineatul (5) se completează cu cuvintele „printr-o hotărâre care se publică pe pagina sa web oficială”;

la alineatul (6), primul enunț va avea următorul cuprins: „Planul de dezvoltare aprobat se publică pe pagina electronică a operatorului sistemului de transport.”, iar textul „O dată la doi ani,” se substituie cu textul „Anual.”;

la alineatul (9), cuvintele „să racordeze” se substituie cu cuvintele „să conecteze”;

alineatul (11) va avea următorul cuprins:

„(11) Operatorul sistemului de transport este obligat să elaboreze și să prezinte Agenției spre aprobare anual, până la 30 septembrie, planul de investiții pentru anul următor. Planul anual de investiții se elaborează de către operatorul sistemului de transport în conformitate cu cerințele stabilite în

Regulamentul privind investițiile, luând în considerare planul de dezvoltare aprobat și ținând cont de cererile depuse de către utilizatorii de sistem existenți sau potențiali, precum și de informația actualizată privind starea și gradul de uzură al rețelelor de transport al gazelor naturale.”

articolul se completează cu alineatul (13¹) cu următorul cuprins:

„(13¹) Operatorul sistemului de transport realizează măsurile stabilite în planul anual de investiții, iar în caz de necesitate, având în vedere starea reală a rețelelor de transport al gazelor naturale și ținând cont de cererile depuse de către utilizatorii de sistem existenți sau potențiali, acesta se adresează Agenției pentru modificarea planului respectiv. Agenția examinează cererea de modificare a planului anual de investiții în cel mult 30 de zile calendaristice. Necesitatea modificării planului anual de investiții nu implică necesitatea modificării planului de dezvoltare aprobat.”

alineatul (14) va avea următorul cuprins:

„(14) Anual, până la 30 aprilie, operatorul sistemului de transport prezintă Agenției un raport privind realizarea planului de dezvoltare și a planului de investiții pentru anul precedent. Raportul respectiv trebuie să reflecte *inter alia* investițiile efectuate de operatorul sistemului de transport în conformitate cu alin.(13¹). Agenția examinează raportul prezentat și aprobă, în scopul recuperării prin tarif, investițiile realizate cu respectarea cerințelor stabilite în Regulamentul privind investițiile.”

articolul se completează cu alineatul (15) cu următorul cuprins:

„(15) Agenția aprobă, în scopul recuperării prin tarif, investițiile efectuate de operatorul sistemului de transport conform planurilor anuale de investiții aprobate.”

38. La articolul 43, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) La îndeplinirea funcțiilor și a obligațiilor sale, operatorul sistemului de distribuție este independent de orice întreprindere care desfășoară activitatea de producere, de transport, de stocare, de trading sau de furnizare a gazelor naturale și nu poate deține licență pentru producerea gazelor naturale, licență pentru transportul gazelor naturale, licență pentru stocarea gazelor naturale, licență pentru tradingul de gaze naturale sau licență pentru furnizarea gazelor naturale, cu excepția situației stabilite la art.50.”

39. Articolul 44:

la alineatul (3), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) persoanele cu funcții de conducere ale operatorului sistemului de distribuție să nu facă parte din structurile întreprinderii de gaze naturale integrate pe verticală care este responsabilă, direct sau indirect, de îndeplinirea zilnică a activității de producere, de transport, de trading sau de furnizare a gazelor naturale;”

la alineatul (4), cuvintele „întreprinderea dominantă” se substituie cu cuvintele „întreprinderea înrudită”;

la alineatul (5), cuvintele „întreprinderii dominante” se substituie cu cuvintele „întreprinderii înrudite”;

la alineatul (6), cuvintele „cu privire la identitatea separată a furnizorului” se substituie cu textul „cu privire la identitatea separată a traderului, a furnizorului”.

40. Articolul 45:

la alineatul (3):

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) agentul de conformitate nu poate deține nicio altă funcție, nu poate avea nicio altă responsabilitate profesională, niciun interes sau nu poate fi în relație de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală, cu vreo întreprindere a acesteia, cu asociații majoritari sau cu fondatorii acesteia;”

la literele b)–d), cuvântul „acționarii” se substituie cu cuvântul „asociații”;

la alineatul (6), cuvântul „acționarii” se substituie cu cuvântul „asociații”.

41. Articolul 46:

la alineatul (1):

litera d) se abrogă;

alineatul se completează cu litera f¹) cu următorul cuprins:

„f¹) să încheie acorduri de operare în conformitate cu actele normative de reglementare aprobate de Agenție;”

litera h) va avea următorul cuprins:

„h) să răspundă la orice solicitare de serviciu în termenele și condițiile stabilite în prezenta lege, în Codul rețelelor de gaze naturale, în Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale, în Regulamentul privind racordarea, în Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale, în Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale, precum și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție;”

la litera j), cuvintele „ale Regulamentului privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele „ale Codului rețelelor de gaze naturale”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) La desfășurarea activității licențiate, operatorul sistemului de distribuție încheie și execută contractele stabilite în prezenta lege, în Codul rețelelor de gaze naturale, în Regulamentul privind racordarea, în Regulile pieței gazelor naturale și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție.”

la alineatul (3), cuvintele „Regulamentul privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele „Codul rețelelor de gaze naturale”.

42. Articolul 49:

la alineatul (1), primul enunț va avea următorul cuprins: „Dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale în legătură cu creșterea cererii de gaze naturale se realizează de către operatorul sistemului de distribuție astfel încât să fie asigurate fiabilitatea și continuitatea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor, cu respectarea prevederilor prezentei legi și ale Regulamentului privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale.”

alineatul (6) se completează cu cuvintele „printr-o hotărâre care se publică pe pagina sa web oficială”;

la alineatul (7), primul enunț va avea următorul cuprins: „Planul de dezvoltare aprobat se publică pe pagina electronică a operatorului sistemului de distribuție.”

alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) Operatorul sistemului de distribuție este obligat să elaboreze și să prezinte Agenției spre aprobare anual, până la 30 septembrie, planul de investiții pentru anul următor. Planul anual de investiții se elaborează de către operatorul sistemului de distribuție în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind investițiile, luând în considerare planul de dezvoltare aprobat și ținând cont de cererile parvenite din partea utilizatorilor de sistem existenți sau potențiali, precum și de informația actualizată privind starea și gradul de uzură al rețelelor de distribuție a gazelor naturale.”

la alineatul (10), cuvintele „operatorul sistemului de distribuție prezintă planul de dezvoltare și planul de investiții” se substituie cu cuvintele „operatorul sistemului de distribuție prezintă informații detaliate privind planul de dezvoltare și planul anual de investiții”;

articolul se completează cu alineatul (10¹) cu următorul cuprins:

„(10¹) Operatorul sistemului de distribuție realizează măsurile stabilite în planul anual de investiții, iar în caz de necesitate, având în vedere starea reală a rețelelor de distribuție a gazelor naturale și ținând cont de cererile parvenite din partea utilizatorilor de sistem existenți sau potențiali, acesta se adresează Agenției pentru modificarea planului respectiv. Agenția examinează cererea de modificare a planului anual de investiții în cel mult 30 de zile calendaristice. Necesitatea modificării planului anual de investiții nu implică necesitatea modificării planului de dezvoltare aprobat.”

alineatul (11) va avea următorul cuprins:

„(11) Anual, până la 30 aprilie, operatorul sistemului de distribuție prezintă Agenției un raport privind realizarea planului de dezvoltare și a planului de investiții pentru anul precedent. Raportul respectiv trebuie să reflecte *inter alia* investițiile efectuate de operatorul sistemului de distribuție în conformitate cu alin.(10¹). Agenția examinează raportul prezentat și aprobă, în scopul recuperării prin tarif, investițiile realizate cu respectarea cerințelor stabilite în Regulamentul privind investițiile.”

articolul se completează cu alineatul (12) cu următorul cuprins:

„(12) Agenția aprobă, în scopul recuperării prin tarif, investițiile efectuate de operatorul sistemului de distribuție conform planurilor anuale de investiții aprobate.”

43. Articolul 52:

la alineatul (2) litera a), cuvintele „a activităților de producere a gazelor naturale sau de furnizare” se substituie cu textul „a activității de producere, de trading sau de furnizare”;

la alineatul (3), cuvintele „întreprinderii dominante” se substituie cu cuvintele „întreprinderii înrudite”.

44. La articolul 55 alineatul (5), cuvintele „persoanei cu care este încheiat contractul pentru prestarea serviciului de transport sau de distribuție a gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „consumatorului final”.

45. La articolul 61, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Operatorul de sistem este obligat să colaboreze cu solicitantul la alegerea și realizarea celei mai avantajoase soluții de racordare. La eliberarea avizului de racordare, operatorul de sistem este obligat să comunice solicitantului costul estimat pentru executarea instalației de racordare, iar la cererea solicitantului potențial consumator casnic, operatorul sistemului de distribuție este obligat să indice prețul estimat pentru executarea instalației de utilizare.”

46. La articolul 62:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Proiectarea și executarea instalației de racordare, precum și conectarea la rețeaua de gaze naturale și punerea sub presiune a instalațiilor de gaze naturale care aparțin unui solicitant potențial consumator final, cu excepția operatorilor instalațiilor GNCV, se efectuează de către operatorul de sistem în baza cererii solicitantului. În acest scop, solicitantul potențial consumator final și operatorul de sistem încheie un contract de racordare, solicitantul fiind obligat să achite tariful de racordare aprobat de Agenție în conformitate cu metodologia de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de către operatorii de sistem.”

articolul se completează cu alineatele (1¹), (1²) și (2¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) La cererea solicitantului potențial consumator final, operatorul de sistem este obligat să asigure proiectarea, să execute instalația de racordare, precum și să conecteze la rețeaua de gaze naturale și să pună sub presiune instalațiile de gaze naturale care aparțin solicitantului respectiv, cu excepția operatorilor instalațiilor GNCV, în termenele stabilite în Regulamentul privind racordarea. În cazul refuzului operatorului de sistem, solicitantul potențial consumator final este în drept să se adreseze Agenției pentru emiterea unei decizii în conformitate cu art.109. Solicitantul potențial consumator final este în drept să contracteze altă persoană autorizată pentru proiectarea și executarea instalației de racordare. Aceste prevederi se indică în mod obligatoriu în avizul de racordare eliberat solicitantului de către operatorul de sistem.

(1²) Conectarea la rețeaua de gaze naturale și punerea sub presiune a instalațiilor de gaze naturale ale consumatorilor finali, în cazul în care instalațiile de racordare ale acestora nu au fost executate de operatorul de sistem, a instalațiilor GNCV, a instalațiilor de producere, a depozitelor de stocare se efectuează de către operatorul de sistem la achitarea de către solicitant a tarifului de punere sub presiune, în termenele stabilite în Regulamentul privind racordarea.”

„(2¹) La cererea solicitantului potențial consumator casnic, operatorul sistemului de distribuție este obligat să asigure proiectarea și să execute instalația de utilizare. În acest scop, solicitantul potențial consumator casnic și operatorul de sistem încheie un contract de executare a instalației de racordare, solicitantul fiind obligat să achite tariful corespunzător aprobat de Agenție în conformitate cu metodologia de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de către operatorii de sistem.”

la alineatul (3), cuvintele „care au în proprietate instalații” se substituie cu textul „inclusiv autoritățile administrației publice centrale sau locale, care au în proprietate rețele, instalații”;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Procedura și condițiile de racordare la rețelele de transport sau de distribuție a gazelor naturale a instalațiilor de gaze naturale ale consumatorilor finali, a instalațiilor de producere, a depozitelor de

stocare se stabilesc în Regulamentul privind racordarea. Regulamentul privind racordarea reglementează și raporturile juridice dintre operatorii de sistem în legătură cu interconectarea, cu respectarea cerințelor stabilite în Codul rețelelor de gaze naturale.”

articolul se completează cu alineatele (5)–(8) cu următorul cuprins:

„(5) Operatorii de sistem sunt obligați să publice pe pagina lor electronică informațiile necesare pentru racordarea la rețelele de gaze naturale, inclusiv informațiile ce țin de dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale. Agenția elaborează un ghid care descrie procesul de racordare și de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale și care conține informații privind legislația relevantă, documentele necesare a fi prezentate în legătură cu racordarea, etapele procesului de racordare și termenele corespunzătoare, precum și informațiile privind tarifele de racordare și tarifele pentru alte servicii auxiliare, aprobate de Agenție. Informațiile privind procesul de racordare, tarifele de racordare și tarifele pentru alte servicii auxiliare, aprobate de Agenție, se afișează și pe panourile informative din oficiile operatorilor de sistem.

(6) Operatorii de sistem sunt obligați să reflecte în raportul anual, întocmit în conformitate cu art.40 alin.(9) și art.47 alin.(3), informațiile cu privire la organizarea procesului de racordare în anul precedent, cu indicarea măsurilor întreprinse pentru asigurarea unui acces eficient la rețelele de gaze naturale în condiții de transparență și obiectivitate.

(7) Proiectele instalațiilor de racordare, ale instalațiilor de utilizare se coordonează de operatorul de sistem în termen de 5 zile lucrătoare. La coordonarea (avizarea) documentației de proiect elaborate în baza avizelor de racordare și în conformitate cu documentele normative se examinează exclusiv aspectele ce țin de realizarea (respectarea) în documentația de proiect a cerințelor prescrise în avizul de racordare. Se interzice includerea în avizele de racordare a cerințelor și a condițiilor care nu corespund documentelor normative.

(8) Verificarea respectării cerințelor documentelor normative și corectitudinea perfectării documentației de proiect țin exclusiv de competența verifcătorilor de proiecte și se efectuează în condițiile [Legii nr.721/1996](#) privind calitatea în construcții. Operatorul de sistem este obligat să înregistreze solicitarea coordonării documentației de proiect, cu emiterea recipisei de înregistrare a solicitării respective.”

47. Articolul 63:

la alineatul (3), cuvintele „Construcția conductelor directe de gaze naturale poate fi efectuată” se substituie cu cuvintele „Proiectarea și construcția conductelor directe de gaze naturale pot fi efectuate”;

la alineatul (5), cuvintele „regulamentul aprobat” se substituie cu cuvintele „un regulament elaborat și aprobat”.

48. Articolul 64:

la alineatul (4), cuvintele „schema de amplasare a instalațiilor” se substituie cu textul „documentele care confirmă dispunerea de rețele și instalații de gaze naturale, precum și de personal calificat pentru exploatarea acestora, schema de amplasare a rețelelor și instalațiilor”;

la alineatul (10), cuvântul „regulamentul” se substituie cu cuvintele „un regulament elaborat și”.

49. La articolul 65 alineatul (3), ultimele două enunțuri vor avea următorul cuprins: „În cazul în care Agenția constată că tariful respectiv include mai multe costuri decât cele stabilite în metodologie, aceasta revizuieste tariful care trebuie să fie aplicat de operatorul sistemului de distribuție închis în raport cu utilizatorii sistemului său și emite o hotărâre prin care obligă operatorul sistemului de distribuție închis să aplice tariful revizuit. Dacă operatorul sistemului de distribuție închis nu se conformează hotărârii de revizuire a tarifului, Agenția aplică sancțiunea stabilită la art.113 alin.(2) lit.e).”

50. Articolul 66 se abrogă.

51. Articolul 67 va avea următorul cuprins:

„Articolul 67. Codul rețelelor de gaze naturale

(1) Pentru a asigura accesul eficient și transparent la rețelele de gaze naturale, precum și pentru a asigura dezvoltarea unei piețe angro a gazelor naturale funcționale și transparente, cu un nivel ridicat al siguranței alimentării cu gaze naturale, exploatarea rețelelor de gaze naturale, inclusiv în legătură cu fluxurile transfrontaliere, accesul la capacitățile de transport și gestionarea operațională a sistemului de

gaze naturale, inclusiv echilibrarea sistemului de gaze naturale, se efectuează în conformitate cu Codul rețelelor de gaze naturale.

(2) În contextul obligațiilor asumate de Republica Moldova în cadrul Tratatului Comunității Energetice, operatorul sistemului de transport relevant, desemnat de Agenție, elaborează proiectul Codului rețelelor de gaze naturale. Ceilalți operatori de sistem și utilizatorii de sistem sunt obligați să colaboreze cu operatorul sistemului de transport desemnat în vederea elaborării Codului rețelelor de gaze naturale.

(3) Agenția publică pe pagina sa web oficială proiectul Codului rețelelor de gaze naturale, prezentat de operatorul sistemului de transport desemnat, și consultă participanții la piața gazelor naturale, inclusiv utilizatorii de sistem, și autoritățile competente în conformitate cu actele normative în domeniu. Propunerile parvenite, precum și decizia privind acceptarea sau respingerea acestora se reflectă în sinteza recomandărilor, care de asemenea se publică pe pagina web oficială a Agenției.

(4) În cazurile expres prevăzute în Codul rețelelor de gaze naturale, operatorul sistemului de transport elaborează și propune spre aprobare Agenției proiectele actelor normative necesare pentru asigurarea implementării Codului rețelelor de gaze naturale.”

52. La articolul 69:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Gazele naturale produse, stocate, livrate, inclusiv în contextul schimburilor transfrontaliere, furnizate și consumate urmează a fi măsurate prin intermediul echipamentelor de măsurare. Echipamentele de măsurare utilizate în domeniile de interes public, care servesc la măsurarea fluxurilor de gaze naturale, la determinarea și la decontarea consumurilor de gaze naturale între părțile contractante se supun controlului metrologic legal conform [Legii metrologiei nr.19/2016](#).”

la alineatul (2) litera f), cuvintele „verificarea metrologică” se substituie cu cuvintele „controlul metrologic legal”;

alineatele (3) și (4) vor avea următorul cuprins:

„(3) Operatorii de sistem țin evidența gazelor naturale utilizând doar echipamente de măsurare care au fost introduse pe piață și/sau date în folosință în condițiile [Legii nr.235/2011](#) privind activitățile de acreditare și evaluare a conformității și care au fost supuse controlului metrologic legal conform [Legii metrologiei nr.19/2016](#).

(4) Operatorii de sistem efectuează lucrările de instalare, exploatare și întreținere a echipamentelor de măsurare ale consumatorilor finali racordați la rețelele lor de gaze naturale, de asemenea asigură efectuarea verificării metrologice a acestor echipamente. Periodicitatea verificării metrologice a echipamentelor de măsurare se stabilește conform Listei oficiale a mijloacelor de măsurare și a măsurărilor supuse controlului metrologic legal, aprobată de Guvern.”

la alineatul (8), după cuvintele „asupra echipamentelor de măsurare” se introduc cuvintele „și a dispozitivelor de transmitere a datelor la distanță”;

la alineatul (9), cuvintele „să instaleze la consumatorii casnici echipamente de măsurare inteligente” se substituie cu cuvintele „să instaleze la consumatorii casnici și în stațiile de reglare-măsurare de la intrarea în localități echipamente de măsurare inteligente sau dispozitive de transmitere a datelor la distanță”.

53. La articolul 70:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Operatorul de sistem este obligat să repare prejudiciile cauzate prin limitarea, întreruperea sau sistarea serviciului de transport sau de distribuție a gazelor naturale, inclusiv în legătură cu preluarea în rețea a gazelor naturale produse, dacă aceasta s-a efectuat cu încălcarea prevederilor stabilite în prezentul articol și în actele normative de reglementare ale Agenției.”

alineatul (7) se completează cu textul „, precum și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție”;

la alineatul (8), după cuvintele „care au condus la sistarea prestării serviciului de transport sau de distribuție a gazelor” se introduc cuvintele „naturale din vina acestuia”.

54. La articolul 72 alineatul (3), cuvintele „codurile rețelelor” se substituie cu cuvintele „Codul

rețelelor”.

55. Articolul 79:

la alineatul (2) litera b), după cuvintele „să înființeze plantații perene” se introduce textul „ , să planteze copaci, arbuști”;

alineatul (3) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) să întreprindă alte acțiuni stabilite în Regulamentul privind zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale.”

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) În cazul în care constată că în zona de protecție a rețelelor de gaze naturale se efectuează lucrări cu încălcarea Regulamentului privind zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale, operatorii de sistem sesizează în legătură cu aceasta Agenția pentru Supraveghere Tehnică și autoritatea administrației publice locale și sunt în drept să ceară încetarea lucrărilor și întreprinderea tuturor acțiunilor necesare asigurării securității obiectului industrial periculos.”

articolul se completează cu alineatele (6)–(8) cu următorul cuprins:

„(6) Proprietarii bunurilor imobile din zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale, indiferent de tipul de proprietate, sunt obligați să înlăture orice obstacol și să acorde acces operatorului de sistem pentru executarea lucrărilor de exploatare, de întreținere, de reabilitare, de modernizare, inclusiv de re tehnologizare, a rețelelor de gaze naturale, cu condiția că operatorul de sistem respectiv le-a expedit, în prealabil, cu cel puțin 5 zile calendaristice înainte, o notificare scrisă în acest sens. În cazul în care operatorul de sistem constată existența riscului apariției unei situații de avarie, proprietarul bunului imobil din zona de protecție a rețelelor de gaze naturale, indiferent de tipul de proprietate, este obligat să acorde acces imediat operatorului de sistem la rețelele de gaze naturale respective în vederea întreprinderii acțiunilor, a măsurilor necesare pentru remedierea situației de risc constatate.

(7) Operatorii de sistem sunt obligați să execute cu prudență lucrările de exploatare, de întreținere, de reabilitare, de modernizare a rețelelor de gaze naturale și să plătească despăgubirea rezonabilă convenită pentru eventualele pagube produse la efectuarea lucrărilor menționate, în conformitate cu legislația civilă.

(8) Strămutarea rețelei de gaze naturale la inițiativa proprietarului bunului imobil care se află în zona de protecție a rețelei de gaze naturale se efectuează de către operatorul de sistem, din contul solicitantului, după obținerea acordului proprietarilor sau al deținătorilor legali ai terenului de pe traseul pe care urmează să fie amplasată rețeaua respectivă.”

56. Articolul 80:

la alineatul (2), ultimul enunț va avea următorul cuprins: „Pentru a asigura livrarea gazelor naturale până la locul de consum al consumatorilor finali, furnizorii încheie contracte pentru prestarea serviciului de transport al gazelor naturale, a serviciului de distribuție a gazelor naturale, în corespundere cu prevederile actelor normative de reglementare aprobate de Agenție.”

la alineatul (4), după cuvintele „în conformitate cu” se introduc cuvintele „cerințele stabilite la”;

la alineatul (7), cuvântul „mari” se exclude.

57. La articolul 81 litera e), textul „Lucrările de instalare, de modificare și de reparație” se substituie cu textul „Lucrările de instalare, lucrările de deservire tehnică, lucrările de modificare și lucrările de reparație”.

58. La articolul 83:

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Se interzice deconectarea instalațiilor de gaze naturale ale consumatorilor casnici în zilele de vineri, sâmbătă și duminică, în zilele de sărbătoare nelucrătoare sau cu o zi înainte de ziua de sărbătoare nelucrătoare, precum și în celelalte zile după ora 20.00, iar ale consumatorilor noncasnici – în afara orelor de lucru ale acestora. Excepție constituie cazurile de depistare a conectării neautorizate la rețelele de gaze naturale, când instalațiile de gaze naturale sau aparatele de utilizare conectate neautorizat se deconectează odată cu depistarea acestor cazuri.”

la alineatul (9), cuvintele „precum și” se exclude.

59. Articolul 84 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Guvernul poate stabili categorii distincte de consumatori vulnerabili din rândul consumatorilor casnici ce utilizează preponderent gazele naturale pentru încălzire și prepararea hranei, asigurând pentru aceste categorii o protecție suplimentară celei asigurate prin măsurile generale de protecție socială.”

60. Capitolul XI se completează cu articolul 84¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 84¹.** Protecția consumatorilor casnici în cazul condițiilor defavorabile pe piața gazelor naturale

(1) În cazul înregistrării unor creșteri substanțiale de prețuri pe piața gazelor naturale, fapt care afectează consumatorii casnici, Guvernul poate compensa parțial sau total creșterea de prețuri reglementate, pe o perioadă determinată de timp.

(2) Guvernul stabilește și aprobă prin hotărâre măsurile compensatorii, de asemenea stabilește modalitatea și condițiile în care acestea se aplică. Măsurile compensatorii se evidențiază distinct în factură.”

61. Denumirea capitolului XII va avea următorul cuprins:

„Capitolul XII TRADINGUL DE GAZE NATURALE. FURNIZAREA GAZELOR NATURALE”.

62. Capitolul XII se completează la început cu articolul 84² cu următorul cuprins:

„**Articolul 84².** Tradingul de gaze naturale

(1) Traderul își desfășoară activitatea exclusiv pe piața angro a gazelor naturale, cu condiția deținerii licenței pentru tradingul de gaze naturale, în conformitate cu prezenta lege și cu Regulile pieței gazelor naturale.

(2) Traderului îi este interzis să se angajeze în practici anticoncurențiale pe piața gazelor naturale și să împiedice sau să încerce să împiedice, în mod ilicit, angajarea în activitatea de trader a altor titulari de licență ori potențiali competitori, cu respectarea prevederilor legale referitoare la concurență.

(3) În cazul în care desfășoară și alte activități pe piața gazelor naturale, traderul este obligat să asigure separarea contabilă conform cerințelor stabilite la art.101.

(4) Traderul este obligat să prezinte Agenției rapoarte semestriale cu privire la activitatea desfășurată pe piața angro a gazelor naturale, precum și alte informații solicitate, în modul și termenele stabilite de Agenție.

(5) Traderul este obligat să mențină resursele financiare necesare participării pe piața angro a gazelor naturale.

(6) Licența pentru furnizarea gazelor naturale asigură toate drepturile de tranzacționare stabilite în prezentul articol în raport cu un trader și conferă furnizorului dreptul de a desfășura toate activitățile stabilite în prezentul articol. Traderul nu poate deține concomitent licența pentru tradingul de gaze naturale și licența pentru furnizarea gazelor naturale.”

63. Articolul 85:

la alineatul (6), după textul „și ușor de comparat,” se introduce textul „aprobate de Agenție,”; alineatul (9) va avea următorul cuprins:

„(9) Furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90 procură gaze naturale urmărind realizarea unui echilibru între obținerea unui cost minim al gazelor achiziționate și asigurarea siguranței în aprovizionarea cu gaze naturale a consumatorilor finali pentru o perioadă rezonabilă. Acești furnizori sunt obligați să încheie și să prelungească contractele de procurare a gazelor naturale în termene rezonabile și să le prezinte spre informare Agenției cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea contractelor precedente. Neprezentarea contractelor în termenul stabilit se sancționează de Agenție conform art.113.”

64. Articolul 86:

alineatul (2):

la litera e), cuvintele „la costuri reale” se substituie cu cuvintele „cu privire la structura costurilor”;

la litera f), textul „drepturile de care dispun în calitate de beneficiari ai furnizării de gaze naturale în

contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90” se substituie cu cuvintele „alte drepturi ale consumatorilor finali”;

la alineatul (4), textul „care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90” se exclude;

la alineatul (6), după cuvintele „Furnizorul include” se introduc cuvintele „și evidențiază distinct”.

65. Articolul 87:

la alineatul (2) litera e), cuvântul „reziliere” se substituie cu cuvântul „rezoluțiune”, iar cuvintele „de a rezilia contractul” – cu cuvintele „la rezoluțiunea contractului”;

la alineatul (5), cuvântul „rezilierea” se substituie cu cuvântul „rezoluțiunea”;

la alineatul (10), cuvintele „precum și despre faptul că acesta din urmă este în drept să nu accepte modificarea sau să rezilieze contractul” se substituie cu textul „despre faptul că acesta din urmă este în drept să nu accepte modificarea, precum și despre dreptul său la rezoluțiunea contractului”;

la alineatul (11), cuvintele „poate rezilia în mod unilateral contractul” se substituie cu cuvintele „are dreptul la rezoluțiunea în mod unilateral a contractului”, iar cuvintele „este în drept să suspende sau să rezilieze în mod unilateral contractul” – cu cuvintele „are dreptul la suspendarea sau la rezoluțiunea în mod unilateral a contractului”.

66. Articolul 88:

la alineatul (1) litera d), cuvântul „rezilierii” se substituie cu cuvântul „rezoluțiunii”;

la alineatul (2), după cuvintele „cereri depuse de consumatorul final” se introduce textul „, în conformitate cu Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului”;

la alineatul (4), cuvântul „rezilierea” se substituie cu cuvântul „rezoluțiunea”.

67. La articolul 89 alineatul (1), după textul „și ușor de comparat,” se introduce textul „aprobate de Agenție,”.

68. Articolul 91:

la alineatul (2), după textul „decontarea, cantitatea” se introduce cuvântul „furnizată”;

la alineatul (3), după textul „prevăzute la alin.(2),” se introduce textul „în formă agregată,” iar cuvintele „unele tranzacții” se substituie cu cuvintele „tranzacțiile individuale”.

69. După denumirea capitolului XIII se introduce textul:

„Secțiunea 1 Prevederi generale”.

70. Articolul 92:

la alineatul (2), după textul „producătorilor,” se introduce textul „operatorilor sistemelor de transport, operatorilor sistemelor de distribuție, operatorilor depozitelor de stocare, traderilor,” iar în final se completează cu enunțurile: „Participanții la piața gazelor naturale își îndeplinesc obligațiile și își exercită drepturile cu bună-credință, cu respectarea prevederilor prezentei legi și ale Regulilor pieței gazelor naturale. Se interzice participanților la piața gazelor naturale să își exercite drepturile în vederea restrângerii sau denaturării concurenței pe piața gazelor naturale și a lezării intereselor legitime ale altor participanți la piața gazelor naturale.”

la alineatul (3), cuvintele „și în Regulile pieței gazelor naturale” se substituie cu textul „, în Regulile pieței gazelor naturale și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție”;

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Participanții la piața gazelor naturale sunt obligați să își asume responsabilitatea financiară pentru plata dezechilibrelor provocate, în conformitate cu actele normative de reglementare aprobate de Agenție.”

la alineatul (4), cuvintele „și în Regulile pieței gazelor naturale” se substituie cu textul „, în Regulile pieței gazelor naturale și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție”;

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Anual, până la 1 martie, Agenția elaborează și publică raportul privind piața gazelor naturale, care trebuie să conțină informații detaliate privind organizarea și funcționarea pieței, privind prețurile înregistrate, volumele tranzacționate, numărul de participanți și indicatorii de concentrare a pieței, precum și informații privind deficiențele identificate și tendințele evoluțiilor înregistrate pe piața gazelor

naturale. Raportul privind piața gazelor naturale se publică pe pagina web oficială a Agenției.”

71. Articolul 93 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 93.** Deschiderea și reciprocitatea

Toți consumatorii finali sunt eligibili și au dreptul la libera alegere a furnizorului și la schimbarea furnizorului, inclusiv din rândul furnizorilor din alte țări părți ale Comunității Energetice, care obțin licență în condițiile stabilite în prezenta lege, de asemenea au dreptul să revină la furnizorul ce are impusă obligația de serviciu public conform art.89.”

72. Articolul 94:

la alineatul (1), textul „a capacităților de interconexiune, a altor produse conexe” se substituie cu cuvintele „a produselor conexe”;

la alineatul (2), cuvintele „și cu Regulile pieței gazelor naturale” se substituie cu textul „ , cu Regulile pieței gazelor naturale și cu alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție”;

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Participanții la piața angro a gazelor naturale sunt obligați să păstreze timp de cel puțin 5 ani informațiile și documentele cu privire la tranzacțiile efectuate pe această piață.”

73. Legea se completează cu articolul 94¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 94¹.** Registrul participanților la piața angro

(1) Participanții la piața angro a gazelor naturale care efectuează tranzacții cu produse energetice angro sau care manifestă interesul de a participa la astfel de tranzacții prin intermediul notificărilor de tranzacționare sunt obligați să se înregistreze în Registrul participanților la piața angro.

(2) Prin derogare de la [Legea nr.71/2007](#) cu privire la registre, Agenția instituie și ține Registrul participanților la piața angro cu respectarea formatului și a cerințelor stabilite în cadrul Comunității Energetice, precum și a cerințelor stabilite în prezentul articol.

(3) Registrul participanților la piața angro se actualizează în mod continuu și conține, fără a se limita la acestea, cel puțin următoarele informații despre fiecare participant la piața angro a gazelor naturale:

a) codul unic de identificare;

b) codul fiscal, numărul de înregistrare pentru TVA;

c) adresa sediului principal/adresa de domiciliu;

d) persoanele responsabile pentru deciziile operaționale ale participantului respectiv și pentru cele referitoare la tranzacții;

e) beneficiarul final al activităților de tranzacționare ale participantului respectiv;

f) alte informații care permit identificarea participantului respectiv.

(4) Procedura de înregistrare și modul de actualizare a Registrului participanților la piața angro se stabilesc într-un regulament elaborat și aprobat de Agenție.

(5) Participanții la piața angro a gazelor naturale sunt obligați să depună la Agenție cererea de înregistrare în Registrul participanților la piața angro înainte de a efectua o tranzacție cu produse energetice angro.

(6) Participanții înregistrați în Registrul participanților la piața angro sunt obligați să notifice Agenția, în termenele stabilite în regulamentul menționat la alin.(4), despre orice modificare a informațiilor prezentate anterior în cererea de înregistrare.

(7) Executarea obligației de a se înregistra în Registrul participanților la piața angro nu îl exonerează pe participantul respectiv de sarcina de a îndeplini alte obligații ce îi incumbă în conformitate cu prezenta lege și cu Regulile pieței gazelor naturale, inclusiv obligațiile ce îi revin în calitate de parte responsabilă de echilibrare.

(8) Agenția transmite informațiile din Registrul participanților la piața angro Comitetului de reglementare al Comunității Energetice în termenele și condițiile stabilite în cadrul Tratatului Comunității Energetice.

(9) Cererea de înregistrare a participantului la piața angro a gazelor naturale care s-a înregistrat deja la Agenție în calitate de participant la piața energiei electrice nu trebuie să ducă la o dublă înregistrare a acestuia, ci doar la modificarea listei activităților prestate care au fost specificate pentru

respectivul participant al pieței.”

74. La articolul 96, alineatul (1) se completează cu textul „, în conformitate cu prevederile specifice ale Codului rețelelor de gaze naturale”.

75. La articolul 97:

denumirea va avea următorul cuprins:

„**Articolul 97.** Promovarea concurenței pe piața gazelor naturale. Studiul de piață și măsurile de reglementare”;

la alineatul (1), cuvintele „monitorizează piața gazelor naturale și efectuează controale” se substituie cu textul „și, în conformitate cu art.97⁵, monitorizează piața gazelor naturale și realizează investigații și controale, inclusiv”;

alineatele (2), (6) și (8) vor avea următorul cuprins:

„(2) Agenția efectuează, cel puțin la fiecare doi ani, un studiu de piață în baza rezultatelor căruia stabilește măsuri necesare și proporționale pentru promovarea concurenței pe piața gazelor naturale și, pe cale de consecință, pentru crearea premiselor necesare creșterii eficienței pieței gazelor naturale.”

„(6) Agenția realizează investigații pe piața gazelor naturale în conformitate cu prezenta lege și cu [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică.”

„(8) Raportul Agenției privind evaluarea nivelului de concurență pe piața gazelor naturale se publică pe pagina web oficială a Agenției și se transmite Consiliului Concurenței și Secretariatului Comunității Energetice.”

76. Capitolul XIII se completează cu secțiunea a 2-a cu următorul cuprins:

„Secțiunea a 2-a

Prevederi specifice privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale. Monitorizarea pieței gazelor naturale

Articolul 97¹. Interdicții privind tranzacțiile bazate pe informații privilegiate

(1) Persoanelor fizice sau juridice care dețin informații privilegiate li se interzice:

a) să folosească aceste informații pentru a dobândi, înstrăina sau pentru a încerca să dobândească ori să înstrăineze, pentru sine sau pentru o terță persoană, în mod direct sau indirect, produse energetice angro la care se referă informațiile în cauză;

b) să divulge aceste informații altei persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în cadrul exercitării muncii, profesiei sau funcțiilor persoanei respective, cu informarea acesteia în legătură cu faptul că informațiile comunicate sunt privilegiate;

c) să recomande altei persoane să dobândească sau să înstrăineze ori să determine altă persoană să dobândească sau să înstrăineze, în baza informațiilor privilegiate, produsele energetice angro la care se referă informațiile în cauză.

(2) Interdicțiile stabilite la alin.(1) se aplică următoarelor persoane care dețin informații privilegiate:

a) membrilor organului administrativ, de conducere sau de supraveghere al unei întreprinderi;

b) persoanelor care dețin cote în capitalul social al unei întreprinderi;

c) persoanelor care au acces la informații prin exercitarea muncii, profesiei sau funcțiilor;

d) persoanelor care au dobândit astfel de informații prin activități infracționale;

e) persoanelor care cunosc sau trebuie să cunoască faptul că informațiile sunt privilegiate.

(3) Prevederile alin.(1) lit.a) și c) nu se aplică operatorului sistemului de transport la procurarea gazelor naturale în vederea asigurării funcționării sigure și fiabile a sistemului de gaze naturale conform obligațiilor ce îi revin potrivit art.39.

(4) Prevederile alin.(1)–(3) nu se aplică:

a) tranzacțiilor realizate pentru a achita o obligație scadentă de dobândire sau înstrăinare a unor produse energetice angro, în cazul în care această obligație decurge dintr-un contract încheiat sau dintr-un ordin de tranzacționare emis înainte ca persoana vizată să intre în posesia unor informații privilegiate;

b) tranzacțiilor realizate de producătorii de gaze naturale sau de operatorii depozitelor de stocare al căror scop este de a-și acoperi pierderile imediate, cauzate de întreruperile neplanificate, dacă fără realizarea acestora participantul la piața gazelor naturale nu ar putea să-și îndeplinească obligațiile contractuale existente sau dacă astfel de acțiuni sunt întreprinse cu acordul operatorilor sistemelor de

transport implicați în vederea asigurării funcționării sigure și fiabile a sistemului de gaze naturale. Producătorii de gaze naturale, operatorii depozitelor de stocare care realizează asemenea tranzacții sunt obligați să prezinte Agenției informații cu privire la tranzacțiile respective;

c) participanților la piața gazelor naturale care acționează în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și cu Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, prevăzute în cap.XV, în cazul în care se constată apariția situației excepționale în sectorul gazelor naturale, iar mecanismele de piață pe întreg teritoriul țării au fost suspendate. În acest caz, Agenția asigură publicarea informațiilor privilegiate în conformitate cu prevederile art.97².

(5) În cazul în care persoana care deține informații privilegiate este o persoană juridică, interdicțiile stabilite la alin.(1) se aplică în egală măsură persoanelor fizice care participă în numele persoanei juridice respective la luarea deciziei privind realizarea tranzacției.

(6) În cazul în care se difuzează informații în scop jurnalistic sau ca expresie artistică, o astfel de difuzare a informațiilor se evaluează ținându-se cont de actele normative care reglementează libertatea presei și libertatea de exprimare în alte mijloace media, cu excepția cazului în care:

a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză; sau

b) divulgarea sau difuzarea informațiilor respective se face cu intenția de a induce piața în eroare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro.

Articolul 97². Obligația de a publica informații privilegiate

(1) Un participant la piața gazelor naturale este obligat să facă publice în mod efectiv și în timp util informațiile privilegiate deținute cu privire la activitatea comercială sau la instalațiile pe care le deține ori le controlează acesta, întreprinderea-mamă sau o întreprindere înrudită a acestuia sau de ale căror aspecte operaționale este responsabil în totalitate sau parțial respectivul participant sau întreprinderea-mamă ori întreprinderea înrudită a acestuia. Se supun publicării informațiile care se referă la capacitatea și utilizarea instalațiilor de producere, a depozitelor de stocare, a instalațiilor de utilizare sau a rețelelor de transport al gazelor naturale, inclusiv informațiile referitoare la indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestora.

(2) Un participant la piața gazelor naturale poate amâna în mod excepțional, pe propria răspundere, publicarea unor informații privilegiate pentru a nu aduce atingere intereselor sale legitime, cu condiția că omisiunea în cauză nu induce în eroare publicul, iar participantul la piața gazelor naturale poate asigura confidențialitatea respectivelor informații și nu ia decizii cu privire la tranzacționarea de produse energetice angro pe baza acestor informații. Participantul la piața gazelor naturale este obligat să notifice fără întârziere Agenția despre acest fapt, cu prezentarea motivelor care justifică amânarea publicării informațiilor în cauză.

(3) Dacă, în cadrul exercitării obișnuite a muncii, a profesiei sau a funcțiilor sale, un participant la piața gazelor naturale, un angajat sau reprezentant al său divulgă informații privilegiate legate de un produs energetic angro, în conformitate cu art.97¹ alin.(1) lit.b), participantul respectiv, angajatul sau reprezentantul acestuia trebuie să se asigure ca informațiile respective să fie publicate în mod efectiv, simultan și complet. În cazul divulgării neintenționate, participantul la piața gazelor naturale este obligat să se asigure ca informațiile să fie publicate în mod efectiv și complet cât mai repede posibil după respectiva divulgare neintenționată.

(4) Cerința stabilită la alin.(3) nu se aplică în cazul în care persoana care primește informațiile are obligația de a păstra confidențialitatea în conformitate cu actele normative în vigoare, cu dispozițiile statutare sau cu clauzele contractuale.

(5) Printr-o hotărâre adoptată în acest sens, Agenția stabilește criteriile care trebuie întrunite pentru asigurarea respectării obligațiilor de publicare în mod efectiv, simultan, complet și în timp util a informațiilor privilegiate, precum și modul de publicare a acestora.

(6) Executarea obligațiilor stabilite la alin.(1) și (2) nu exonerează participanții la piața gazelor naturale de îndeplinirea cerințelor stabilite în prezenta lege și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție privind publicarea informațiilor, în special privind termenul și modul de publicare a

acestora.

(7) Prevederile alin.(1) și (2) nu aduc atingere dreptului participanților la piața gazelor naturale de a amâna divulgarea informațiilor sensibile privind protecția infrastructurii critice dacă informațiile respective se consideră a fi secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată.

Articolul 97³. Obligațiile persoanelor care intermediază tranzacții cu titlu profesional

(1) Orice persoană fizică sau juridică care intermediază cu titlu profesional tranzacții cu produse energetice angro este obligată să își desfășoare activitatea cu respectarea prevederilor art.97¹ și ale art.97⁴ alin.(1). În cazul în care are motive întemeiate să suspecteze că o tranzacție ar putea încălca prevederile art.97¹ sau ale art.97⁴ alin.(1), persoana respectivă este obligată să notifice fără întârziere Agenția despre acest fapt.

(2) Activitatea de intermediere a tranzacțiilor presupune prestarea serviciilor de organizare a tranzacțiilor pentru:

a) crearea circumstanțelor necesare sau oferirea de asistență părților terțe (cumpărător sau vânzător) astfel încât să fie încheiată o tranzacție angro cu gaze naturale (să se influențeze în mod direct asupra încheierii tranzacției); sau

b) oferirea unui instrument sau a unor mijloace care să faciliteze încheierea de tranzacții cu produse energetice angro de către părți terțe (cumpărător sau vânzător), și care nu se limitează doar la furnizarea mijloacelor prin intermediul cărora părțile terțe pot comunica între ele.

Articolul 97⁴. Interzicerea manipulării pieței gazelor naturale

(1) Se interzice manipularea sau tentativa de manipulare a pieței gazelor naturale.

(2) În sensul prezentei legi, manipularea pieței include una dintre următoarele acțiuni:

1) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro:

a) care oferă sau sunt susceptibile de a oferi indicații false sau înșelătoare în ceea ce privește oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

b) care stabilesc sau prin care se încearcă stabilirea, în mod artificial, prin acțiunea uneia sau mai multor persoane care acționează în mod concertat, a prețului unuia sau mai multor produse energetice angro, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul de tranzacționare consideră că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin de tranzacționare sunt conforme cu practicile de piață admise pe respectiva piață angro a gazelor naturale;

c) care utilizează sau prin care se încearcă utilizarea unui instrument fictiv sau a unei alte forme de înșelăciune sau abuz de încredere, care transmit sau sunt de natură să transmită informații false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

2) difuzarea, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv al internetului, sau prin orice alte mijloace, a unor informații care oferă ori sunt susceptibile de a oferi mesaje false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro, inclusiv răspândirea de zvonuri și difuzarea de informații false sau înșelătoare, dacă persoana care a difuzat informațiile știa sau trebuia să știe că acestea sunt false sau înșelătoare.

Articolul 97⁵. Monitorizarea pieței gazelor naturale

(1) Agenția monitorizează piața gazelor naturale și, în conformitate cu prevederile art.14¹ din [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică, este în drept să colecteze informații cu privire la posibilele încălcări pe piața gazelor naturale din oficiu, la sesizarea unui organ central de specialitate al administrației publice, a unei alte autorități publice, inclusiv a Consiliului Concurenței, la cererea unui participant la piața gazelor naturale sau la sesizarea Comitetului de reglementare al Comunității Energetice.

(2) Agenția este în drept să solicite de la participantul la piața gazelor naturale, de la persoana care intermediază tranzacții cu titlu profesional sau de la altă persoană care este în legătură cu oricare dintre aceștia prezentarea, în formă scrisă, a informațiilor sau a documentelor necesare în legătură cu

exercitarea funcției sale de monitorizare a integrității și transparenței pieței gazelor naturale.

(3) Agenția elaborează și adoptă hotărârea privind setul de cerințe cu privire la examinarea denunțurilor.

(4) În vederea exercitării funcției sale de monitorizare a pieței, Agenția efectuează controale sau inițiază investigații în temeiul art.8 alin.(1) lit.j) și k). Participanții la piața gazelor naturale sunt obligați să coopereze cu Agenția și să prezinte informațiile necesare, de asemenea trebuie să se abțină de la obstrucționarea în orice mod a Agenției la efectuarea controalelor și realizarea investigațiilor.

Articolul 97⁶. Atribuțiile Agenției la realizarea investigațiilor pe piața gazelor naturale

(1) Agenția inițiază investigații pe piața gazelor naturale, la recepționarea unei cereri sau din oficiu, inclusiv în cazul în care constată existența unor circumstanțe care indică faptul că o persoană nu respectă sau încalcă prevederile art.97¹–97⁴.

(2) Investigațiile se realizează cu respectarea principiilor și a procedurii stabilite în prezenta lege și în [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică.

(3) În cadrul investigației, Agenția exercită drepturile stabilite în [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică, precum și următoarele drepturi specifice:

a) de a efectua, împreună cu Consiliul Concurenței, controale comune pe piața gazelor naturale;

b) la constatarea circumstanțelor care indică nerespectarea sau încălcarea uneia sau mai multor prevederi ale prezentului capitol și săvârșirea unei infracțiuni prevăzute de [Codul penal](#), de a informa organele de drept competente cu privire la rezultatele și finalitatea procedurii administrative desfășurate în conformitate cu prezenta lege;

c) de a coopera cu autoritățile de reglementare din domeniul financiar-fiscal, precum și cu alte autorități de reglementare sub egida Comitetului de reglementare al Comunității Energetice.

(4) Orice acțiune întreprinsă de Agenție în temeiul prezentului articol trebuie să corespundă principiului proporționalității.

Articolul 97⁷. Cooperarea la nivel național și regional în contextul monitorizării pieței gazelor naturale

(1) În legătură cu monitorizarea integrității și a transparenței pieței gazelor naturale, în conformitate cu prezentul articol și cu [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică, Agenția colaborează cu autoritățile de reglementare din țările vecine și din țările părți ale Comunității Energetice, cu Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, cu alte autorități de resort și cu organele de drept din Republica Moldova, inclusiv cu Consiliul Concurenței, prin diverse mijloace, care includ, fără a se limita la acestea, schimbul de informații și încheierea, la necesitate, a memorandumurilor de înțelegere.

(2) Agenția colaborează cu autoritatea de reglementare a pieței financiare prin schimb de informații privind instrumentele derivate ale gazelor naturale, precum și prin alte mijloace, inclusiv prin încheierea memorandumurilor de înțelegere.

(3) Agenția informează Comitetul de reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice atunci când există motive rezonabile să suspecteze că pe piața gazelor naturale din Republica Moldova se întreprind sau au fost întreprinse acțiuni care contravin prevederilor prezentului capitol, oferind informații cât mai detaliate posibil în legătură cu acțiunile respective.

(4) În cazul în care există bănuieli rezonabile că în altă țară parte a Comunității Energetice sunt întreprinse acțiuni care influențează piața angro a gazelor naturale sau prețurile produselor energetice angro din Republica Moldova și care contravin principiilor privind excluderea abuzului pe piață și a manipulării pieței, stabilite în prezenta lege, Agenția este în drept să notifice despre acest fapt Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice și să solicite luarea măsurilor necesare pentru atenuarea/eliminarea impactului acțiunilor respective.

(5) Agenția sesizează Consiliul Concurenței în cazul în care există motive întemeiate să suspecteze că pe piața gazelor naturale din Republica Moldova se întreprind sau au fost întreprinse acțiuni care pot constitui încălcări ale [Legii concurenței nr.183/2012](#), inclusiv în legătură cu potențiale acțiuni de concentrare economică, și notifică despre acest fapt Comitetul de reglementare al Comunității

Energetice și Secretariatul Comunității Energetice.

(6) La sesizarea Comitetului de reglementare al Comunității Energetice privind o presupusă încălcare a prevederilor prezentului capitol, Agenția transmite informațiile solicitate sau, după caz, inițiază o investigație în legătură cu presupusa încălcare notificată și întreprinde măsurile necesare pentru remedierea încălcărilor identificate. În cazul în care nu este posibilă prezentarea informațiilor solicitate în termenele stabilite, Agenția notifică Comitetul de reglementare al Comunității Energetice despre acest fapt, precum și despre motivele justificative.

(7) Prin derogare de la prevederile alin.(6), Agenția este în drept să refuze să dea curs solicitării Comitetului de reglementare al Comunității Energetice în cazul în care:

- a) aceasta ar putea afecta suveranitatea sau securitatea națională;
- b) autoritățile naționale competente au inițiat deja o procedură judiciară pentru aceleași fapte/acțiuni și împotriva aceluiași persoane;
- c) instanța de judecată a pronunțat o hotărâre definitivă și irevocabilă în privința persoanelor respective cu privire la aceleași fapte comise.

(8) În cazul refuzului conform alin.(7), Agenția informează în modul corespunzător Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, prezentând informații detaliate privind procedurile inițiate sau hotărârile adoptate de autoritățile/instanțele de judecată naționale.

Articolul 97⁸. Nedivulgarea informațiilor confidențiale. Transparența. Secretul profesional. Protecția datelor

(1) Agenția este obligată să se abțină de la divulgarea informațiilor confidențiale obținute în conformitate cu art.97² alin.(2), a informațiilor obținute în cadrul exercitării atribuțiilor stabilite la art.97⁵ și 97⁶, precum și a altor informații oficiale cu accesibilitate limitată obținute în cadrul exercitării funcției de monitorizare a pieței gazelor naturale și în legătură cu aceasta. Agenția întreprinde măsurile necesare pentru a asigura confidențialitatea, integritatea și protecția informațiilor respective, precum și măsurile menite să prevină utilizarea necorespunzătoare a acestor informații și accesul neautorizat la acestea.

(2) Sub rezerva respectării secretului profesional, Agenția este în drept să publice o parte din informațiile pe care le deține, cu condiția ca informațiile confidențiale din domeniul afacerilor sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată care vizează anumiți participanți la piața gazelor naturale sau anumite tranzacții ori piețe individuale să nu fie divulgate și să nu poată fi deduse.

(3) Agenția pune la dispoziție, în scopuri științifice, baza de date comerciale de care dispune, ce conține date care nu sunt sensibile din punct de vedere comercial, în conformitate cu cerințele privind confidențialitatea informațiilor stabilite în prezenta lege și în alte acte normative aplicabile.

(4) Informațiile indicate la alin.(2) și (3) se publică sau se prezintă în scopul îmbunătățirii transparenței pieței gazelor naturale și doar dacă este puțin probabil ca acestea să ducă la denaturarea concurenței pe piața gazelor naturale. Agenția distribuie informațiile în mod echitabil, în conformitate cu o procedură transparentă, stabilită într-un regulament elaborat și aprobat de Agenție, care se publică pe pagina sa web oficială.

(5) Informațiile confidențiale care sunt obținute sau transmise în conformitate cu prezentul capitol fac obiectul cerinței privind respectarea secretului profesional.

(6) Obligația de păstrare a secretului profesional se aplică:

- a) persoanelor care lucrează sau care au lucrat pentru Agenție, pentru Consiliul Concurenței, pentru alte autorități publice care au intrat în posesia informațiilor stabilite la alin.(1);
- b) experților mandatați de Agenție, de Consiliul Concurenței sau de alte autorități publice care obțin informații cu caracter confidențial în conformitate cu prezentul capitol.

(7) Informațiile confidențiale obținute de către persoanele indicate la alin.(6) în cadrul exercitării funcțiilor lor nu pot fi divulgate niciunei alte persoane sau autorități decât într-o formă prescurtată, anonimată sau agregată, care să nu permită identificarea niciunui participant la piața gazelor naturale, cu excepția cazurilor în care obligația de divulgare este stabilită expres în prezenta lege sau în alte acte normative.

(8) Agenția, autoritățile publice sau persoanele care obțin informații confidențiale în conformitate cu

prezenta lege sunt în drept să le utilizeze exclusiv în scopul exercitării atribuțiilor stabilite prin prezenta lege. Organele centrale de specialitate ale administrației publice, alte autorități publice sau persoane pot utiliza aceste informații doar în scopul pentru care le-au fost furnizate sau în cadrul unor proceduri administrative sau judiciare în legătură cu exercitarea atribuțiilor lor. Organul central de specialitate al administrației publice sau autoritatea publică ce a primit informațiile respective este în drept să le utilizeze în alte scopuri cu condiția obținerii acordului Agenției, al autorităților sau al persoanelor care au comunicat informațiile respective.

(9) Agenția elaborează și adoptă hotărârea cu privire la cerințele ce țin de protecția datelor la colectarea și prelucrarea informațiilor în contextul exercitării funcției de monitorizare a pieței gazelor naturale, cu respectarea actelor normative care reglementează protecția datelor.”

77. Articolul 98 alineatul (2):

la litera a), cuvintele „inclusiv tarifele de tip intrare și ieșire” se substituie cu textul „inclusiv tarifele armonizate de intrare/ieșire”;

la litera d), textul „, inclusiv prețurile diferențiate în funcție de consum” se exclude.

78. La articolul 99:

alineatul (1) se completează cu următorul enunț: „La elaborarea metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, Agenția respectă principiile stabilite în prezenta lege și în Codul rețelelor de gaze naturale.”

la alineatul (3):

litera a):

la prima liniuță, după cuvintele „aferele procurării” se introduce cuvântul „volumelor”;

liniuțele a treia și a patra vor avea următorul cuprins:

„– cheltuielilor aferente retribuirii muncii;

– cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale, calculate în baza costului de intrare la data dării în exploatare și a costurilor ulterioare capitalizate aprobate de Agenție, asigurându-se că valoarea acestora va fi recuperată prin prețurile, tarifele reglementate doar o singură dată;”

după liniuța a șasea se introduce o liniuță nouă cu următorul cuprins:

„– cheltuielilor aferente realizării de către întreprinderile de gaze naturale a obligațiilor stabilite în conformitate cu art.108¹;”

liniuța a noua se completează cu textul „(componenta de corectare a venitului reglementat)”;

litera d) va avea următorul cuprins:

„d) modul de determinare a consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport, în rețelele de distribuție a gazelor naturale, prin stabilirea trendului de reducere a acestora pe perioada valabilității metodologiilor tarifare, pentru a implementa mecanisme de stimulare a eficienței, ținând cont de obiectivele stabilite și de volumele de gaze naturale injectate în rețelele de transport, în rețelele de distribuție a gazelor naturale;”

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) La determinarea cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale, indicate la alin.(3) lit.a) liniuța a patra, admise în scopuri tarifare, nu se ia în considerare valoarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale care au fost obținute gratuit, prin donații, granturi, valoarea altor active finanțate de către terți, inclusiv de către consumatori, precum și modificarea costului de intrare a mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale, rezultată în urma reevaluării acestora sau prin aplicarea unui alt procedeu decât prin prisma costurilor ulterioare capitalizate, aprobate de Agenție.”

alineatul (5) avea următorul cuprins:

„(5) Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale trebuie să stabilească modul de determinare a tarifelor armonizate de intrare/ieșire pentru serviciul de transport al gazelor naturale, mecanismele și metoda de stabilire a ratelor de alocare a costurilor în raport cu punctele de intrare/ieșire, modul de determinare a prețurilor de referință și să reflecte inclusiv principiile stabilite la art.99¹.”

79. Legea se completează cu articolele 99¹ și 99² cu următorul cuprins:

„Articolul 99¹. Tarifele armonizate de intrare/ieșire pentru serviciul de transport al gazelor naturale

(1) În scopul determinării tarifelor armonizate de intrare/ieșire pentru serviciul de transport al gazelor naturale (în continuare – *tarife armonizate de intrare/ieșire*) se consideră că rețelele de transport al gazelor naturale ale operatorilor sistemelor de transport titulari de licență pentru transportul gazelor naturale formează un sistem unic de intrare/ieșire pentru întreg teritoriul Republicii Moldova, în cadrul căruia fiecare dintre aceștia este responsabil de rețelele de transport al gazelor naturale pe care le exploatează.

(2) Tarifele armonizate de intrare/ieșire se determină pentru fiecare punct de intrare în și de ieșire din sistemul unic de intrare/ieșire, în conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, aprobată de Agenție.

(3) Prețurile de referință se calculează în baza metodei de calcul al prețurilor de referință, care este parte a metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale. În cazul în care se organizează licitații, prețul de referință urmează a fi utilizat în calitate de preț de rezervă pentru produsele de capacitate standard anuală pentru capacitate fermă și ca bază pentru stabilirea prețurilor de rezervă pentru produsele de capacitate standard neanuală pentru capacitate fermă și pentru produsele de capacitate standard pentru capacitate întreruptibilă. În cazul în care nu se recurge la organizarea de licitații pentru alocarea capacităților, prețul de referință urmează a fi utilizat în calitate de tarif armonizat pentru serviciul de transport pentru produsul de capacitate respectiv.

(4) La determinarea tarifelor armonizate de intrare/ieșire se aplică aceeași metodă de stabilire a prețurilor de referință în comun pentru toți operatorii sistemelor de transport titulari de licență pentru transportul gazelor naturale care exploatează rețelele de transport al gazelor naturale în cadrul sistemului unic de intrare/ieșire. Agenția este în drept să aplice metoda de stabilire a prețului de referință în funcție de distanța medie ponderată bazată pe capacitate sau o altă metodă de calcul care întrunește cerințele și principiile stabilite în prezenta lege și/sau în Codul rețelelor de gaze naturale. La examinarea opțiunii cu privire la aplicarea unei alte metode de calcul decât metoda de stabilire a prețului de referință în funcție de distanța medie ponderată bazată pe capacitate, prevăzută în Codul rețelelor de gaze naturale, aceasta din urmă trebuie să servească drept scenariu de referință pentru comparație cu metoda de calcul propusă.

(5) Pentru determinarea tarifelor armonizate de intrare/ieșire, Agenția stabilește veniturile reglementate pentru fiecare operator al sistemului de transport titular de licență pentru transportul gazelor naturale care urmează a fi recuperate prin tarifele respective, în baza metodei plafonării veniturilor. Veniturile reglementate respective urmează a fi stabilite reieșind din costurile de capital, care se calculează separat pentru fiecare operator al sistemului de transport titular de licență pentru transportul gazelor naturale, precum și din costurile de întreținere și de exploatare. Costurile de capital pentru fiecare operator al sistemului de transport titular de licență pentru transportul gazelor naturale trebuie să includă costurile constituite din amortizarea și din rentabilitatea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale ale operatorului sistemului de transport titular de licență pentru transportul gazelor naturale, obținute urmare a realizării investițiilor în conformitate cu art.42.

(6) La stabilirea tarifelor armonizate de intrare/ieșire și la reconcilierea veniturilor, Agenția aplică următoarele principii:

a) recuperarea parțială sau recuperarea în exces a veniturilor aferente prestării serviciilor de transport al gazelor naturale trebuie redusă la minimum, luând în considerare, în modul corespunzător, investițiile realizate de către operatorii sistemelor de transport titulari de licență pentru transportul gazelor naturale în conformitate cu art.42;

b) nivelul tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale trebuie să asigure recuperarea la timp de către operatorii sistemelor de transport titulari de licență pentru transportul gazelor naturale a veniturilor aferente prestării serviciilor de transport al gazelor naturale;

c) evitarea, în măsură posibilităților, a diferențelor semnificative între nivelurile tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale aplicabile pentru două perioade tarifare consecutive.

(7) La determinarea tarifelor armonizate de intrare/ieșire, Agenția va lua în considerare inclusiv capacitățile estimate a fi rezervate în fiecare dintre punctele de intrare și de ieșire stabilite, cantitățile estimate a fi transportate, cantitățile înregistrate în perioada precedentă, alți parametri necesari a fi luați în calcul în funcție de metoda de stabilire a prețurilor de referință utilizată în conformitate cu prevederile alin.(4).

(8) În conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, la aplicarea metodei de stabilire a prețurilor de referință la punctele de intrare și de ieșire, Agenția este în drept să utilizeze una sau mai multe dintre următoarele metode de ajustare la punctele de intrare și de ieșire:

a) efectuarea de către Agenție a unei evaluări comparative, prin care prețurile de referință dintr-un anumit punct de intrare sau de ieșire se ajustează astfel încât valorile rezultate să atingă nivelul competitiv al prețurilor de referință;

b) efectuarea de către Agenție a unei egalizări, prin care același preț de referință se aplică la unele puncte sau la toate punctele dintr-un grup omogen de puncte;

c) efectuarea de către Agenție a unei redimensionări, prin care prețurile de referință din toate punctele de intrare sau din toate punctele de ieșire ori din ambele tipuri de puncte se ajustează prin înmulțirea valorilor acestora cu o constantă sau prin adunarea ori scăderea unei constante din valorile acestora.

(9) O serie de factori determinanți pot servi ca temei pentru luarea deciziei de utilizare a metodei de ajustare prin egalizare, stabilită la alin.(8) lit.b), inclusiv, dar fără a se limita la aceștia:

a) necesitatea evitării subvențiilor încrucișate, în special în ceea ce privește utilizarea intrazonală și interzonală;

b) încurajarea utilizării activelor care contribuie la securitatea aprovizionării cu gaze naturale;

c) consolidarea stabilității prețurilor și a fluxurilor;

d) stimularea concurenței pe piața angro și pe piața cu amănuntul a gazelor naturale;

e) asigurarea simplității și a transparenței la stabilirea tarifelor;

f) evitarea diferențelor de preț în cadrul grupurilor omogene de puncte.

Articolul 99². Reconcilierea veniturilor. Mecanismul de compensare între operatorii sistemelor de transport

(1) Diferențele dintre veniturile reglementate ale operatorilor sistemelor de transport titulari de licență pentru transportul gazelor naturale și veniturile obținute efectiv în aceeași perioadă se reconciliază cu respectarea principiilor stabilite în prezentul articol și în conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale.

(2) Veniturile nerecuperate, în cazul recuperării parțiale, și veniturile suplimentare, obținute în cazul recuperării în exces a venitului aferent serviciului de transport al gazelor naturale, se determină ca diferența dintre venitul efectiv obținut urmare a prestării serviciului de transport al gazelor naturale și venitul reglementat aferent acestui serviciu. În cazul în care diferența respectivă este pozitivă, aceasta indică recuperarea în exces a venitului aferent serviciului de transport al gazelor naturale (excedent tarifar). În cazul în care diferența respectivă este negativă, aceasta indică recuperarea parțială a venitului aferent serviciului de transport al gazelor naturale (deficit tarifar).

(3) La determinarea veniturilor nerecuperate, în cazul recuperării parțiale, și a veniturilor suplimentare, obținute în cazul recuperării în exces a venitului aferent serviciului de transport al gazelor naturale, se iau în considerare compensațiile achitate în cadrul mecanismului de compensare între operatorii sistemelor de transport titulari de licență pentru transportul gazelor naturale.

(4) În legătură cu reconcilierea veniturilor, fiecare operator al sistemului de transport titular de licență pentru transportul gazelor naturale utilizează un singur cont de regularizare în care înregistrează informații privind venitul reglementat aferent serviciului de transport al gazelor naturale, venitul real obținut urmare a prestării serviciului de transport al gazelor naturale, recuperarea parțială sau recuperarea în exces a venitului aferent serviciului de transport al gazelor naturale pe parcursul unei perioade tarifare, informații privind diferența dintre valoarea anticipată și cea reală a componentelor de

cost, alte informații.

(5) Scopul reconcilierii contului de regularizare este de a rambursa operatorului sistemului de transport titular de licență pentru transportul gazelor naturale veniturile nerecuperate, în cazul recuperării parțiale, și de a returna utilizatorilor de sistem veniturile suplimentare obținute de acesta, în cazul recuperării în exces. Agenția stabilește în metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale perioada pentru care se efectuează reconcilierea contului de regularizare.

(6) În contextul aplicării aceleiași metode de stabilire a prețurilor de referință în comun pentru toți operatorii sistemelor de transport titulari de licență pentru transportul gazelor naturale care exploatează rețelele de transport al gazelor naturale în cadrul sistemului unic de intrare/ieșire, se instituie mecanismul de compensare între operatorii respectivi. În cadrul mecanismului de compensare, un operator al sistemului de transport titular de licență pentru transportul gazelor naturale este obligat să achite altui operator al sistemului de transport titular de licență pentru transportul gazelor naturale o compensație aprobată de Agenție. Metoda de determinare a compensației, modul, termenele și periodicitatea de achitare a compensației, modul de ajustare a compensației se stabilesc în metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale.

(7) Cheltuielile aferente achitării compensației se deduc în conformitate cu art.24 din [Codul fiscal nr.1163/1997](#).

(8) Agenția monitorizează implementarea mecanismului de compensare, inclusiv executarea de către operatorii sistemelor de transport titulari de licență pentru transportul gazelor naturale a obligațiilor ce le revin în cadrul mecanismului de compensare, stabilite în prezentul articol, în metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale și în hotărârile adoptate de Agenție. Agenția monitorizează colectarea veniturilor de către operatorii sistemelor de transport titulari de licență pentru transportul gazelor naturale și ajustează compensația din oficiu sau la cererea unuia dintre operatorii respectivi.

(9) Operatorul sistemului de transport titular de licență pentru transportul gazelor naturale care nu primește în termenul și în mărimea stabilite compensația aprobată de Agenție este în drept să notifice Agenția cu privire la acest fapt și să solicite sancționarea operatorului sistemului de transport titular de licență pentru transportul gazelor naturale care nu și-a îndeplinit obligația de plată a compensației. Pentru neplata compensației, întârzierea plății sau achitarea incompletă a acesteia de către operatorul sistemului de transport titular de licență pentru transportul gazelor naturale, Agenția aplică sancțiunea financiară stabilită la art.113 alin.(2) lit.f).

(10) Operatorii sistemelor de transport titulari de licență pentru transportul gazelor naturale elaborează și prezintă Agenției rapoarte trimestriale cu privire la îndeplinirea obligațiilor ce le revin în cadrul mecanismului de compensare, în care reflectă inclusiv informații cu privire la eventualele întârzieri la plata compensației, cu privire la achitarea integrală sau parțială a compensației, la veniturile colectate.”

80. Articolul 100 se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Prețurile și tarifele aprobate de Agenție se ajustează în cazurile și modul stabilite în metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate, la cererea scrisă a întreprinderii de gaze naturale respective sau la inițiativa Agenției. În acest scop, Agenția examinează premisele care determină revizuirea prețurilor și a tarifelor reglementate. Întreprinderile de gaze naturale sunt obligate să prezinte Agenției informațiile și documentele solicitate în acest scop, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate.”

81. Articolul 103:

la alineatul (1), cuvintele „funcțiile participanților la piața gazelor” se substituie cu textul „funcțiile autorităților de resort, ale întreprinderilor de gaze”, iar cuvintele „activităților pe piața gazelor naturale” – cu cuvintele „activităților în sectorul gazelor naturale”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale constituie competența partajată între

Guvern și Agenție, potrivit atribuțiilor instituționale ale acestora și conform prevederilor prezentei legi, cu contribuția întreprinderilor de gaze naturale, și implică stabilirea și monitorizarea realizării măsurilor preventive și de urgență necesare pentru prevenirea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale și pentru lichidarea, atenuarea consecințelor situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale.”

articolul se completează cu alineatele (2¹) și (2²) cu următorul cuprins:

„(2¹) Guvernul îndeplinește atribuțiile stabilite în prezenta lege, în special la art.4, precum și atribuțiile stabilite în [Legea nr.212/2004](#) privind regimul stării de urgență, de asediu și de război.

(2²) Agenția contribuie la asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale și îndeplinește atribuțiile stabilite în prezenta lege, inclusiv întreprinde acțiunile stabilite în prezentul capitol în legătură cu prevenirea și gestionarea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale. În virtutea atribuțiilor pe care le îndeplinește, Agenția contribuie la elaborarea măsurilor destinate asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale și colaborează cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în legătură cu elaborarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale.”

la alineatul (4) partea introductivă, textul „funcțiile participanților la piața gazelor naturale, stabilește standardele minime de siguranță în aprovizionarea” se substituie cu textul „funcțiile întreprinderilor de gaze naturale, stabilește standardele privind infrastructura și privind aprovizionarea”.

82. Articolul 104:

la alineatul (1), cuvintele „în colaborare cu Comisia pentru Situații Excepționale” se exclud, iar la final se completează cu următorul enunț: „Planul de acțiuni cuprinde două părți: Planul de acțiuni preventive și Planul de urgență.”

la alineatul (2) litera b), cuvintele „cu organul central de specialitate” se substituie cu textul „cu Agenția, cu organul central de specialitate”;

la alineatul (5) litera b), cuvintele „aprobate de Guvern” se exclud.

83. Articolul 105:

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) În cazul constatării de către Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a existenței unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale, toate acțiunile ce urmează a fi întreprinse de către întreprinderile de gaze naturale, în special de către operatorii sistemelor de transport, de alți participanți la piața gazelor naturale, precum și acțiunile Agenției, ale organelor sau autorităților administrației publice centrale, ale altor autorități publice în legătură cu situația excepțională în sectorul gazelor naturale se coordonează de către Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și cu Planul de acțiuni.”

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Pe perioada situației excepționale în sectorul gazelor naturale, Planul de acțiuni este documentul operativ de lucru al Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, precum și al întreprinderilor de gaze naturale, al altor participanți la piața gazelor naturale, al Agenției, al organelor sau autorităților administrației publice centrale, al altor autorități publice. Măsurile stabilite în Planul de acțiuni, dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova sunt obligatorii și prevalează în raport cu prevederile contractuale și cu actele normative în domeniu.”

articolul se completează cu alineatele (5¹) și (6¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) Pe perioada situației excepționale în sectorul gazelor naturale, întreprinderile de gaze naturale nu sunt în drept să se eschiveze de la îndeplinirea obligațiilor ce le revin în conformitate cu legea și contractele încheiate, cu condiția că acestea nu contravin dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.”

„(6¹) Schimbul de informații dintre Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și organele centrale de specialitate ale administrației publice, Agenție, alte autorități publice, autoritățile administrației publice locale și alte instituții, precum și schimbul de informații dintre Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și operatorul sistemului de transport desemnat se efectuează în conformitate cu [Hotărârea Guvernului nr.1076/2010](#) cu privire la clasificarea situațiilor excepționale și

la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații excepționale.”

84. Legea se completează cu articolele 105¹ și 105² cu următorul cuprins:

„**Articolul 105¹.** Atribuțiile specifice ale Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova la gestionarea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale

(1) În legătură cu gestionarea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova îndeplinește următoarele atribuții:

a) examinează sesizările privind apariția unei situații excepționale;

b) preia, în cazul constatării situației excepționale, atribuțiile privind gestionarea situației excepționale, în special atribuțiile privind coordonarea acțiunilor care urmează să fie întreprinse, în conformitate cu Planul de acțiuni, de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, de către Agenție, de către alte organe sau autorități ale administrației publice centrale, de către alte autorități publice, de către întreprinderile de gaze naturale, precum și de către alți participanți la piața gazelor naturale;

c) emite dispoziții cu privire la aplicarea unor măsuri excepționale necesare pentru gestionarea situației excepționale, inclusiv pentru înlăturarea sau minimizarea consecințelor situației excepționale în sectorul gazelor naturale;

d) în funcție de gravitatea situației create în legătură cu limitarea, întreruperea aprovizionării cu gaze naturale și de caracterul măsurilor ce urmează a fi adoptate pentru gestionarea situației create, prezintă Guvernului un raport privind necesitatea declarării stării de urgență în conformitate cu art.17–19 din [Legea nr.212/2004](#) privind regimul stării de urgență, de asediu și de război;

e) analizează caracterul, cauzele și consecințele situațiilor excepționale, eficacitatea măsurilor întreprinse pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor protejați, eficacitatea măsurilor întreprinse pentru lichidarea consecințelor situațiilor excepționale, de asemenea analizează alte informații relevante;

f) pentru asigurarea continuității aprovizionării cu gaze naturale, în special a consumatorilor protejați, desemnează, la necesitate, furnizorul care urmează să achiziționeze gaze naturale pe perioada situațiilor excepționale pentru a le revinde furnizorilor de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale sau, în baza deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, consumatorilor finali;

g) impune, la necesitate, furnizorilor de pe piața angro a gazelor naturale, furnizorilor de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale care își desfășoară activitatea de furnizare la prețuri reglementate sau la prețuri nereglementate, precum și traderilor, obligația de a vinde furnizorului desemnat în conformitate cu lit.f) gaze naturale în cantitățile și la prețurile stabilite în contractele pe care aceștia le au încheiate la momentul declarării situației excepționale sau de a cesa drepturile pe care aceștia le au conform contractelor de vânzare-cumpărare a gazelor naturale;

h) obligă, la necesitate, titularii de licențe să încheie contracte, să întreprindă alte acțiuni necesare pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor finali și stabilește termenele în care acestea urmează a fi executate;

i) alte atribuții stabilite în prezenta lege, în [Legea nr.212/2004](#) privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, în Regulamentul Comisiei pentru Situații excepționale a Republicii Moldova, în Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și în Planul de acțiuni.

(2) La gestionarea situației excepționale în sectorul gazelor naturale, deciziile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova pot viza atât întreprinderile din sectorul gazelor naturale, cât și întreprinderile din alte sectoare, inclusiv din sectorul electroenergetic, sectorul termoelectric, sectorul telecomunicațiilor.

Articolul 105². Atribuțiile specifice ale Agenției în legătură cu situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale

La survenirea unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale, Agenția exercită următoarele atribuții:

a) impune obligații de serviciu public întreprinderilor de gaze naturale în conformitate cu art.11

alin.(3) lit.a) și monitorizează respectarea acestora;

b) suspendă, în conformitate cu art.16 alin.(3), licența titularului de licență care nu se conformează deciziilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, deciziilor și hotărârilor Agenției și desemnează alt titular de licență care să desfășoare activitatea licențiată în locul titularului a cărui licență a fost suspendată;

c) aprobă tarife, prețuri reglementate în condițiile stabilite la art.9 alin.(7);

d) prin derogare de la art.98, determină și aprobă, în condițiile art.9 alin.(7), metoda de calcul al prețului de vânzare a gazelor naturale către furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale sau prețul reglementat la care furnizorul desemnat în conformitate cu art.105¹ alin.(1) lit.f) urmează să vândă gaze naturale consumatorilor finali și metoda de calcul al acestui preț reglementat, de asemenea stabilește alte plăți care urmează a fi achitate de titularii de licențe în legătură cu executarea deciziilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova;

e) monitorizează respectarea de către titularii de licențe a deciziilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, inclusiv executarea contractelor încheiate, întreprinderea altor acțiuni în conformitate cu deciziile respective și, conform atribuțiilor stabilite prin lege, întreprinde acțiunile necesare pentru a asigura respectarea și implementarea corespunzătoare a măsurilor respective de către titularii de licențe;

f) exercită alte atribuții care îi revin în conformitate cu legea, în măsura în care acestea nu contravin dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.”

85. La articolul 107 alineatul (2), textul „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, precum și” se exclude, iar după cuvintele „Raportul menționat se prezintă” se introduc cuvintele „Guvernului și”.

86. Capitolul XV se completează cu articolul 108¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 108¹. Crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale necesare pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale

(1) În vederea asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale, Guvernul desemnează o întreprindere de gaze naturale (în continuare – *entitate pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate*), care este obligată să creeze și să mențină stocuri de gaze naturale și să le pună la dispoziție în condițiile stabilite la alin.(8). Stocurile de gaze naturale pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale (în continuare – *stocuri de securitate*) se constituie în cantitate egală cu consumul de gaze naturale pe parcursul a cel puțin 10 zile de consum, o zi de consum fiind echivalentă consumului zilnic mediu pentru perioada de iarnă calendaristică precedentă.

(2) Cantitatea exactă de gaze naturale care urmează a fi constituită în calitate de stocuri de securitate în conformitate cu alin.(1) se aprobă anual, până la 31 martie, prin hotărâre de Guvern, în baza propunerii organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, conform calculelor efectuate de Agenție. În cazul în care la determinarea cantității de gaze naturale care urmează a fi stocată în calitate de stocuri de securitate se constată că cantitatea de gaze naturale rezultată este mai mică decât cantitatea din stocurile de securitate determinată conform datelor pentru perioada de iarnă anterioară perioadei de iarnă precedente, stocurile de securitate urmează a fi menținute la nivelul stabilit anterior.

(3) Pentru realizarea obligației prevăzute la alin.(1), entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate încheie acordurile și contractele necesare cu operatorii depozitelor de stocare, inclusiv din țările vecine, din țările părți ale Comunității Energetice și din statele membre ale Uniunii Europene, precum și cu operatorii de sistem prin rețelele cărora urmează să fie transportate gazele naturale care fac obiectul stocurilor de securitate.

(4) Costurile aferente creării și menținerii stocurilor de securitate și care includ costul gazelor naturale, costul contractării serviciului de stocare, costurile aferente eliberării și transportării stocurilor de securitate, precum și alte costuri ale entității pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate (în continuare – *costuri ale stocurilor de securitate*) se acoperă din contul resurselor financiare alocate din bugetul de stat și/sau din asistența financiară externă, și/sau din împrumuturile externe/suverane contractate de către stat, și/sau din contul contribuțiilor financiare achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale. Pentru a asigura colectarea mijloacelor financiare necesare pentru

crearea și menținerea stocurilor de securitate, Guvernul poate impune obligații de serviciu public și altor întreprinderi de gaze naturale.

(5) Agenția stabilește metoda de determinare a mărimii contribuțiilor financiare ce urmează a fi achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale ținând cont de necesitatea acoperii costurilor stocurilor de securitate suportate de către entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate pe parcursul perioadei de 12 luni anterioare, de asemenea stabilește periodicitatea achitării acestora. Contribuțiile financiare se achită de către furnizori începând cu data de 1 aprilie a fiecărui an, se determină proporțional cotelor deținute de aceștia pe piața cu amănuntul a gazelor naturale și se aprobă prin hotărârea Agenției, care se ajustează la necesitate.

(6) Toți furnizorii care activează pe piața cu amănuntul a gazelor naturale sunt obligați să transfere contribuțiile financiare stabilite conform alin.(5) pe contul bancar al entității pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate dedicat realizării obligației de creare și menținere a stocurilor de securitate.

(7) Furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale recuperează cheltuielile aferente achitării contribuțiilor financiare stabilite conform alin.(5) prin prețurile de furnizare a gazelor naturale. Cheltuielile aferente achitării contribuțiilor financiare se distribuie în mod nediscriminatoriu între categoriile de consumatori finali. Cheltuielile aferente achitării contribuțiilor financiare suportate de titularii de licențe care furnizează gaze naturale la prețuri reglementate se iau în considerare de către Agenție la stabilirea prețurilor reglementate, cu condiția prezentării documentelor confirmative în acest sens.

(8) Gazele naturale care fac obiectul stocurilor de securitate se utilizează, total sau parțial, doar în baza deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, adoptată în cazul apariției unei situații excepționale, inclusiv în cazul declarării stării de urgență. Stocurile de securitate se restabilesc până la data de 15 septembrie care urmează după decizia de utilizare a stocurilor de securitate sau până la o altă dată stabilită prin hotărâre de Guvern. Orice operațiuni cu stocurile de securitate care nu implică utilizarea acestora sau punerea lor pe piața gazelor naturale se realizează în conformitate cu hotărârea Agenției.

(9) Guvernul monitorizează realizarea de către entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate a obligației privind crearea și menținerea stocurilor de securitate conform cantităților stabilite.

(10) Agenția este responsabilă de monitorizarea și asigurarea realizării de către întreprinderile de gaze naturale a obligațiilor stabilite în prezentul articol, inclusiv a obligațiilor ce țin de modalitatea de achitare a contribuțiilor financiare. Entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale sunt obligați să întocmească și să transmită Agenției, trimestrial, rapoarte cu privire la realizarea obligațiilor stabilite în conformitate cu prezentul articol. Furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale trebuie să includă în raportul prezentat cel puțin informații cu privire la mărimea contribuțiilor financiare achitate în perioada de raportare, mărimea contribuțiilor financiare care urmează a fi achitate în următoarea perioadă, informații cu privire la achitarea parțială și/sau achitarea cu întârziere a contribuțiilor financiare, inclusiv motivele executării parțiale a obligațiilor stabilite. Entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate trebuie să includă în raportul prezentat cel puțin următoarele informații:

a) acțiunile întreprinse pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, inclusiv acțiunile ce țin de achiziționarea gazelor naturale, contractarea serviciilor de stocare, contractarea serviciilor de transport al gazelor naturale;

b) mărimea stocurilor de securitate curente, cu indicarea depozitului/depozitelor de stocare în care acestea sunt stocate, a perioadei de stocare a acestora, a altor condiții de stocare;

c) informații cu privire la colectarea contribuțiilor financiare stabilite în conformitate cu prezentul articol;

d) informații cu privire la utilizarea stocurilor de securitate și la măsurile întreprinse pentru restabilirea acestora.

(11) Agenția aplică sancțiuni financiare în conformitate cu art.113 alin.(3) lit.e) entității pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, altor întreprinderi de gaze naturale care nu îndeplinesc, îndeplinesc cu întârziere sau îndeplinesc defectuos obligațiile stabilite în conformitate cu prezentul articol.”

87. La articolul 109, alineatul (2) se completează cu textul „ , precum și disputele dintre operatorii de sistem în legătură cu conectarea rețelelor de gaze naturale”.

88. Articolul 110:

la alineatul (4), cuvintele „acesta achită” se substituie cu cuvintele „furnizorul achită”;

la alineatul (10), cuvintele „de soluționare a petițiilor” se substituie cu cuvintele „de soluționare a reclamațiilor”.

89. Articolul 111:

se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) În cazul unor neconcordanțe între prezenta lege și obligațiile Republicii Moldova asumate prin aderarea la Tratatul de instituire a Comunității Energetice, prevederile tratatului respectiv au prioritate.

(1²) În cazul în care, în cadrul unor litigii judiciare, sunt identificate neconcordanțe între actele normative naționale și Tratatul de instituire a Comunității Energetice, instanța de judecată este în drept să solicite opinia juridică a Secretariatului Comunității Energetice.”

alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins:

„(2) În caz de dezacord cu răspunsul întreprinderii de gaze naturale ori dacă nu a primit, în termenul stabilit în actele normative de reglementare ale Agenției, răspuns la cererea adresată întreprinderii de gaze naturale, consumatorul final, utilizatorul de sistem este în drept să se adreseze în instanța de judecată pentru soluționarea litigiului.

(3) În cazul în care consumatorul final, utilizatorul de sistem nu este de acord cu răspunsul Agenției la cererea depusă, acesta este în drept să conteste răspunsul în instanța de judecată în conformitate cu Codul administrativ. Decizia Agenției de soluționare a problemelor invocate în cerere poate fi contestată în termenele stabilite în [Codul administrativ](#).”

90. Articolul 112:

la alineatul (1), după cuvintele „Întreprinderile de gaze naturale” se introduce textul „ , întreprinderile care dețin autorizații emise în conformitate cu art.63 și 64 din prezenta lege”;

la alineatul (2), după cuvintele „de către întreprinderile de gaze naturale” se introduce textul „ , de către întreprinderile care dețin autorizații emise în conformitate cu art.63 și 64 din prezenta lege”;

la alineatul (3), textul „la art.113” se substituie cu textul „la art.113–113²”, iar cuvântul „financiare” se exclude;

articolul se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Consumatorii finali, utilizatorii de sistem poartă răspundere pentru încălcarea legislației în domeniul gazelor naturale. Persoana care s-a conectat neautorizat la rețelele de gaze naturale sau care s-a conectat ilegal la instalația de utilizare a unui consumator final de gaze naturale achită operatorului de sistem la ale cărui rețele s-a conectat sau consumatorului final la a cărui instalație s-a conectat contravaloarea gazelor naturale consumate, care se determină conform sistemului paușal.”

91. Articolul 113 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 113.** Sancțiuni financiare pentru nerespectarea sau încălcarea legislației în domeniul gazelor naturale

(1) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de cel puțin 1% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, a titularilor de autorizații pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin:

a) refuzul titularului de licență de a prezenta informațiile, documentele solicitate de Agenție, prezentarea cu întârziere a informațiilor, a documentelor solicitate sau prezentarea informațiilor, a datelor incomplete sau eronate;

b) refuzul repetat al titularului de licență de a permite efectuarea controalelor și a investigațiilor dispuse de către Agenție sau obstrucționarea repetată a Agenției în efectuarea acestora;

c) refuzul repetat al titularului de licență de a executa hotărârile și deciziile Agenției, cu excepția hotărârilor adoptate de Agenție în conformitate cu art.13 alin.(8) și (9), art.34, art.37 alin.(7), art.45 și art.65 alin.(3);

d) nerespectarea obligației de a se înregistra în Registrul participanților la piața angro sau a obligației de a notifica Agenția despre orice modificare a informațiilor prezentate anterior în cererea de înregistrare;

e) neprezentarea în termenul stabilit la art.85 alin.(9) a contractului de achiziție a gazelor naturale.

(2) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, a titularilor de autorizații pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin:

a) neexecutarea obligațiilor prescrise de Agenție, ceea ce a condus la consecințele menționate la art.16 alin.(3);

b) încălcarea de către titularul de licență a deciziilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, a deciziilor și hotărârilor emise/adoptate de Agenție în situații excepționale în sectorul gazelor naturale;

c) neexecutarea, în termenele stabilite, a hotărârii adoptate de Agenție în conformitate cu art.13 alin.(8) și (9);

d) împiedicarea de către operatorul de sistem, de către furnizor a exercitării dreptului de schimbare a furnizorului;

e) neexecutarea de către operatorul sistemului de distribuție închis a hotărârii adoptate de Agenție în conformitate cu art.65 alin.(3);

f) neplata, plata cu întârziere sau achitarea incompletă de către operatorul sistemului de transport a compensației stabilite la art.99² alin.(9).

(3) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de cel puțin 10% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe pentru:

a) nerespectarea obligațiilor privind realizarea separării legale și/sau contabile a activităților reglementate din sectorul gazelor naturale;

b) nerespectarea de către operatorul sistemului de transport a obligațiilor aferente asigurării independenței sale în raport cu întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală și/sau a hotărârilor adoptate de Agenție în scopul înlăturării încălcărilor constatate în acest sens;

c) nerespectarea de către operatorul sistemului de transport a hotărârilor adoptate de Agenție în conformitate cu art.37 alin.(7);

d) nerespectarea de către operatorul sistemului de distribuție a obligațiilor aferente asigurării independenței sale în raport cu întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală și/sau a hotărârilor adoptate de Agenție în scopul înlăturării încălcărilor constatate în acest sens;

e) neîndeplinirea, îndeplinirea cu întârziere sau îndeplinirea defectuoasă de către entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, de către alte întreprinderi de gaze naturale a obligațiilor stabilite în conformitate cu art.108¹.

(4) La determinarea mărimii sancțiunilor financiare stabilite în prezentul articol, Agenția va ține cont de următoarele circumstanțe:

a) gravitatea încălcării, inclusiv durata și frecvența;

b) existența încălcărilor anterioare.”

92. Legea se completează cu articolele 113¹ și 113² cu următorul cuprins:

„Articolul 113¹. Sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale

(1) Pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor stabilite la art.97¹–97⁴, Agenția aplică, cumulativ sau separat, următoarele sancțiuni:

a) declarația de nerespectare;

b) avertismentul sau avertismentul public;

c) impunerea restricțiilor sau interzicerea întreprinderii acțiunilor care contravin prevederilor cap.XIII;

d) sancțiunea financiară stabilită la art.113²;

e) anunțarea publică a declarației de nerespectare și a sancțiunii aplicate, cu excepția cazului în care acestea nu pot fi făcute publice pe motivul existenței unui interes public conflictual prevalent sau a unui alt motiv cu caracter sensibil. În măsura posibilităților, pentru a atenua posibilele efecte ale publicării declarației de nerespectare și a sancțiunii aplicate asupra potențialului interes public, Agenția este în drept să publice părți anonimizate ale hotărârii prin care s-a dispus sancțiunea în cauză.

(2) La determinarea tipurilor de sancțiuni, a mărimii sancțiunilor financiare pentru nerespectarea

sau încălcarea obligațiilor stabilite la art.97¹–97⁴, precum și a efectelor cumulate ale acestora, Agenția va ține cont de următoarele circumstanțe:

- a) gravitatea încălcării, inclusiv durata și frecvența;
- b) profiturile acumulate și/sau pierderile cauzate ori alte efecte adverse ce au avut loc, inclusiv impactul asupra stabilității și încrederii pe piața angro a gazelor naturale;
- c) consolidarea poziției dominante sau a puterii semnificative pe piața gazelor naturale a întreprinderii de gaze naturale respective în rezultatul nerespectării sau încălcării obligațiilor stabilite la art.97¹–97⁴;

d) existența încălcărilor anterioare.

(3) Agenția aprobă, prin hotărâre, criteriile utilizate pentru stabilirea sancțiunilor specifice și pentru cuantificarea sancțiunilor financiare.

(4) Părțile terțe sunt în drept să solicite despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de către participanții la piața gazelor naturale care au încălcat una sau mai multe dintre cerințele stabilite la art.97¹–97⁴ din prezenta lege, în conformitate cu prevederile Codului civil.

Articolul 113². Sancțiuni financiare pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței gazelor naturale

(1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de gaze naturale pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața gazelor naturale a obligațiilor stabilite la art.97¹–97⁵, manifestată prin:

- a) refuzul de a publica informațiile privilegiate în termenele și modul stabilite de Agenție;
- b) refuzul participantului la piața gazelor naturale de a permite efectuarea controalelor și a inspecțiilor dispuse de către Agenție în contextul exercitării atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței gazelor naturale sau obstrucționarea Agenției în efectuarea acestora.

(2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de gaze naturale pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața gazelor naturale a obligațiilor stabilite la art.97¹–97⁵, manifestată prin:

- a) nepublicarea informațiilor privilegiate în termenele și modul stabilite la art.97² alin.(1);
- b) divulgarea informațiilor privilegiate unei alte persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în cadrul exercitării muncii, profesiei sau a funcțiilor persoanei respective;
- c) nerespectarea obligațiilor de prezentare a informațiilor solicitate de Agenție în legătură cu exercitarea atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței gazelor naturale, a participanților la piața gazelor naturale, inclusiv în legătură cu realizarea investigațiilor și efectuarea controalelor.

(3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de gaze naturale pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața gazelor naturale a obligațiilor stabilite la art.97¹–97⁵, manifestată prin:

- a) utilizarea informațiilor privilegiate pentru a dobândi sau înstrăina, pentru sine sau pentru o terță persoană, în mod direct sau indirect, produse energetice angro la care se referă informațiile în cauză;
- b) refuzul repetat de a publica informațiile privilegiate în termenele și modul stabilite de Agenție;
- c) refuzul repetat de a prezenta informațiile solicitate de Agenție în legătură cu exercitarea atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței gazelor naturale, a participanților la piața gazelor naturale, inclusiv în legătură cu realizarea investigațiilor și efectuarea controalelor;
- d) refuzul repetat al participantului la piața gazelor naturale de a permite efectuarea controalelor și a inspecțiilor dispuse de către Agenție în contextul exercitării atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței gazelor naturale sau obstrucționarea repetată a Agenției în efectuarea acestora;
- e) tentativa de manipulare a pieței;
- f) manipularea pieței.

(4) În cazul nerespectării sau al încălcării obligațiilor stabilite la art.97¹–97⁵ care a condus sau a contribuit la consolidarea poziției dominante sau a puterii semnificative pe piața gazelor naturale a unei întreprinderi de gaze naturale existente, sancțiunile care urmează a fi aplicate conform prezentului articol se majorează după cum urmează:

a) până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii de gaze naturale – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alin.(1);

b) până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii de gaze naturale – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alin.(2);

c) până la 10% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii de gaze naturale – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alin.(3).”

93. La articolul 114:

alineatul (1) se abrogă;

la alineatul (2), cuvântul „final” se exclude;

la alineatul (12), cuvântul „acționarilor” se substituie cu cuvântul „asociaților”;

la alineatul (19), cuvintele „Regulile gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „Regulile pieței gazelor naturale”.

Art.II. – [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.364–370, art.620), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 5 alineatul (1), litera i) se abrogă.

2. La articolul 11 alineatul (3), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) pentru gazele naturale – din venitul de vânzări al titularului de licență pentru producerea gazelor naturale, al titularului de licență pentru transportul gazelor naturale, al titularului de licență pentru distribuția gazelor naturale, al titularului de licență pentru stocarea gazelor naturale, al titularului de licență pentru tradingul de gaze naturale, al titularului de licență pentru furnizarea gazelor naturale, precum și al titularului de licență pentru vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare;”.

3. La articolul 12, alineatul (1) se completează cu litera g¹) cu următorul cuprins:

„g¹) contribuie la securitatea energetică a statului, conform competenței stabilite prin prezenta lege și legile sectoriale;”.

4. La articolul 13, alineatul (1) se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) inițiază investigații în conformitate cu prezenta lege și cu legile sectoriale, de asemenea întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege;”.

5. Articolul 14:

la alineatul (1) litera k), cuvintele „se adresează în instanța de judecată pentru a solicita” se substituie cu cuvântul „dispune”;

la alineatul (2), textul „, cu adresarea ulterioară în instanța de judecată în termen de 3 zile lucrătoare. În caz de nerespectare a acestui termen, decizia privind sistarea activităților în cauză se anulează.” se exclude.

6. Legea se completează cu articolul 14¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 14¹. Atribuțiile Agenției la realizarea investigațiilor

(1) Agenția inițiază investigații din oficiu sau la recepționarea unei reclamații în cazul în care constată existența unor circumstanțe care indică faptul că o persoană încalcă sau nu respectă cerințele stabilite în prezenta lege sau în legile sectoriale. Investigațiile se realizează în conformitate cu prezenta lege, cu legile sectoriale și cu [Codul administrativ](#).

(2) Hotărârea cu privire la inițierea unei investigații se adoptă de Consiliul de administrație în conformitate cu prezenta lege și cu legile sectoriale și se contestă în instanța de judecată odată cu fondul cauzei. La adoptarea hotărârii cu privire la inițierea unei investigații, Consiliul de administrație desemnează în calitate de persoană responsabilă de realizarea investigației un angajat al Agenției care deține funcția de șef de subdiviziune.

(3) La realizarea investigației, Agenția este în drept:

a) să solicite unei persoane să prezinte informații sau documente necesare relevante pentru investigație, inclusiv documente pe suport de hârtie, documente în format electronic;

b) să solicite persoanelor care pot oferi informații relevante în legătură cu investigația desfășurată să răspundă la întrebări legate de investigație și, la necesitate, să acorde asistență în legătură cu

investigația respectivă;

c) să solicite unui expert să întocmească un raport de expertiză în legătură cu o problemă ce ține de investigație;

d) în baza delegației de control emise de către directorul general, să efectueze controale neplanificate la fața locului, la sediul persoanei supuse controlului. Controalele respective se desfășoară cu respectarea cerințelor stabilite în prezenta lege, în legile sectoriale și în [Legea nr.131/2012](#) privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. În caz de conflict între prezenta lege, legile sectoriale și [Legea nr.131/2012](#) privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, prezenta lege și legile sectoriale prevalează;

e) să exercite alte drepturi și atribuții stabilite în prezenta lege, în legile sectoriale și în [Legea nr.131/2012](#) privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în măsura în care aceasta din urmă nu contravine prezentei legi și legilor sectoriale sau dacă prezenta lege ori legile sectoriale nu stabilesc altfel;

f) să colecteze alte probe admise conform [Codului administrativ](#).

(4) La realizarea investigațiilor pe piețele de energie, Agenția este în drept să solicite sprijinul Consiliului Concurenței în legătură cu probleme de competență comună sau în cazul în care aceleași circumstanțe pot declanșa încălcarea sau nerespectarea actelor normative care reglementează domeniul concurenței. În acest caz, Agenția poate conveni cu Consiliul Concurenței referitor la organizarea controalelor comune.

(5) Orice acțiune întreprinsă de Agenție în temeiul prezentului articol trebuie să corespundă principiului proporționalității.”

7. La articolul 15:

alineatul (2) se completează la început cu textul „Sub rezerva prevederilor alin.(13)–(15) din prezentul articol,”;

la alineatul (12), textul „[Legea contenciosului administrativ nr.793/2000](#)” se substituie cu cuvintele „[Codul administrativ](#)”;

articolul se completează cu alineatele (13)–(15) cu următorul cuprins:

„(13) Prin derogare de la prevederile alin.(3), controlul neplanificat la fața locului se efectuează în baza delegației de control emise de către directorul general, în care se specifică scopul, motivele și amploarea controlului, perioada de timp în care se efectuează controlul și durata acestuia, sancțiunile prevăzute în cazul încălcărilor constatate. Directorul general emite o delegație de control pentru efectuarea controlului la fața locului numai în cazul în care există motive rezonabile să suspecteze că:

a) o persoană căreia i-a fost impusă obligația de a prezenta informații nu a reușit (integral sau parțial) să execute obligația respectivă;

b) la locul specificat în delegația de control există informații sau documente relevante pentru investigație;

c) documentul sau informațiile la care se referă aceasta ar fi eliminate, modificate, ascunse sau distruse ori nu ar putea fi accesate în alt mod.

(14) La sosirea la sediul persoanei supuse controlului, reprezentanții Agenției trebuie să prezinte delegația de control, să informeze persoana supusă controlului cu privire la drepturile și obligațiile sale și, de asemenea, să acorde o perioadă de timp rezonabilă pentru ca proprietarul, chiriașul sau reprezentantul acestuia să fie prezenți. Orice persoană care obstrucționează în mod intenționat exercitarea, în baza unei delegații de control, a drepturilor Agenției poartă răspundere în conformitate cu [Codul contravențional](#) și/sau poate fi sancționată în conformitate cu prevederile legilor sectoriale.

(15) Persoana supusă controlului este în drept să conteste în instanța de judecată raportul privind rezultatele controlului, în conformitate cu [Codul administrativ](#). Delegația de control și decizia de prelungire a duratei controlului se contestă în instanța de judecată odată cu raportul privind rezultatele controlului. Controlul judecătoresc efectuat de către instanța de judecată vizează aspecte de fapt și de drept. Inițierea acțiunii în instanța de judecată nu are efect suspensiv automat, cu excepția cazului în care instanța de judecată decide altfel.”

8. La articolul 16:

alineatul (6) se completează la început cu textul „Cu excepțiile stabilite în legile sectoriale,”; articolul se completează cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) În cazul situațiilor excepționale în sectoarele energiei, constatate în modul stabilit de lege, sau pe subiecte ce țin de securitatea aprovizionării cu energie, proiectele de hotărâri, proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol. Argumentarea necesității de a adopta hotărârea/de a emite decizia în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptare/emitere, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media centrală sau locală, după caz.”

la alineatul (10), textul „[Legea contenciosului administrativ nr.793/2000](#)” se substituie cu cuvintele „[Codul administrativ](#)”, iar textul „[Legii contenciosului administrativ nr.793/2000](#) și ale [Codului de procedură civilă nr.225/2003](#)” – cu cuvintele „[Codului administrativ](#) și ale [Codului de procedură civilă](#)”.

9. La articolul 17, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției examinează proiectul actului normativ de reglementare al Agenției în termen de 10 zile de la data primirii acestuia. În cazul în care proiectul este voluminos sau complex ori dacă se cere studierea unor materiale suplimentare, termenele pentru efectuarea expertizelor pot fi prelungite până la 30 de zile lucrătoare, cu informarea Agenției. Termenele respective nu pot fi prelungite dacă necesitatea elaborării actului normativ derivă dintr-un document de politici având un termen de executare restrâns.”

10. Articolul 18:

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) La emiterea deciziilor în conformitate cu prezentul articol, Agenția se conduce de prevederile prezentei legi, ale legilor sectoriale și ale [Codului administrativ](#).”

la alineatul (5), textele „[Legea nr.190/1994](#) cu privire la petiționare” și „[Legea contenciosului administrativ nr.793/2000](#)” se substituie cu cuvintele „[Codul administrativ](#)”.

11. La articolul 19 alineatul (3), cuvintele „sanțiuni financiare în mărimea și în cazurile stabilite” se substituie cu cuvintele „sanțiuni în cazurile stabilite”.

12. La articolul 20:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) În modul și cazurile stabilite în legile sectoriale, Consiliul de administrație aplică sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea legislației în domeniul energiei, în baza hotărârilor adoptate în cadrul ședințelor organizate în conformitate cu art.16 și cu prezentul articol. Prevederile [Codului administrativ](#) referitoare la emiterea actelor administrative individuale se aplică în măsura în care nu contravin prezentului articol.”

articolul se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Întreprinderii energetice i se garantează dreptul la participare efectivă la procedura de aplicare a sancțiunii desfășurată în conformitate cu prezentul articol, dreptul la accesul deplin la toate probele colectate de Agenție, precum și dreptul la contradictorialitatea și egalitatea părților în drepturile procedurale.”

la alineatul (9), ultimul enunț va avea următorul cuprins: „Hotărârea Consiliului de administrație cu privire la constatarea nerespectării sau încălcării legislației în domeniul energiei și la aplicarea sancțiunii se contestă în termenele și condițiile stabilite în [Codul administrativ](#).”

la alineatul (13), textul „numărul cazurilor de aplicare a sancțiunilor financiare conform art.95 din [Legea nr.107/2016](#) cu privire la energia electrică și conform art.113 din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale” se substituie cu textul „numărul cazurilor de aplicare a sancțiunilor, inclusiv a sancțiunilor financiare stabilite în [Legea nr.107/2016](#) cu privire la energia electrică și în [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale,”;

în denumirea și în cuprinsul articolului, cu excepția alineatelor (10) și (11), cuvintele „financiare” și „financiară” se exclud.

13. La articolul 24 alineatul (2), cuvintele „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și” se exclud.

14. La articolul 27 alineatul (1), cuvintele „aprobate de Guvern” se substituie cu cuvintele „aprobate

în condițiile stabilite în legile sectoriale”.

15. La articolul 28:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Protecția obiectelor energetice care sunt incluse în Nomenclatorul național al infrastructurii critice se efectuează în conformitate cu Regulamentul privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice, aprobat de Guvern.”

alineatul (2) se abrogă.

Art.III. – La compartimentul I din anexa nr.1 la [Legea nr.160/2011](#) privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.170–175, art.494), cu modificările ulterioare, la poziția 26, cuvintele „furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare” se substituie cu textul „tradingul de gaze naturale; vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare”.

Art.IV. – [Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002](#) (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările ulterioare, se completează cu articolele 244² și 244³ cu următorul cuprins:

„**Articolul 244².** Manipularea pe piața gazelor naturale

Acțiunea de manipulare pe piața gazelor naturale prin cel puțin una dintre următoarele modalități, dacă aceasta a cauzat daune în proporții deosebit de mari:

a) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro care oferă sau este susceptibil de a oferi indicații false sau înșelătoare în ceea ce privește oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

b) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro care stabilește sau prin care se încearcă stabilirea, în mod artificial, prin acțiunea uneia sau a mai multor persoane care acționează în mod concertat, a prețului unuia sau mai multor produse energetice angro;

c) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro care utilizează un instrument fictiv sau o altă formă de înșelăciune sau abuz de încredere, care transmite sau este de natură să transmită informații false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

d) difuzarea, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv al internetului, sau prin orice alte mijloace, a unor informații care oferă sau sunt susceptibile de a oferi mesaje false cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro, dacă persoana care a difuzat informațiile știa sau trebuia să știe că acestea sunt false,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 2350 la 3350 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

Articolul 244³. Utilizarea abuzivă a informațiilor privilegiate pe piața gazelor naturale

Utilizarea de către orice persoană a informațiilor privilegiate cu intenția de a dobândi sau înstrăina, în mod direct sau indirect, pentru sine sau pentru o terță persoană, produse energetice angro la care se referă aceste informații, dacă aceasta a cauzat daune în proporții deosebit de mari,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 3350 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 2 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 7000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”

Art.V. – La articolul 276¹ alineatul (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248–251, art.699), cu modificările ulterioare, textul „art.241, 242, 244, 244¹, 246, 246¹ din [Codul penal nr.985/2002](#)” se substituie cu textul „art.241, 242, 244, 244¹–244³, 246, 246¹ din [Codul penal nr.985/2002](#)”.

Art.VI. – (1) Licențele pentru furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare eliberate până la intrarea în vigoare prezentei legi sunt valabile până la data expirării lor, iar titularii acestor licențe respectă obligațiile și beneficiază de drepturile aferente desfășurării activității de vânzare a gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare stabilite în [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale, în [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică și în alte acte normative în domeniu.

(2) Prevederile art.13 alin.(2) enunțul al doilea din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale nu se aplică în raport cu contractele de achiziție a gazelor naturale care au fost încheiate și avizate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu art.85 alin.(9) din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(3) În cazul în care documentele de certificare nu au fost depuse la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Agenția aplică art.17 din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale și desemnează provizoriu un nou titular de licență în calitate de operator al sistemului de transport al gazelor naturale în Republica Moldova. Noul titular de licență trebuie să respecte modelul de operator de sistem independent, în conformitate cu art.26–28 din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale, în ceea ce privește exploatarea rețelei de transport deținute de întreprinderea integrată pe verticală din care face parte titularul de licență precedent. În acest caz, atât titularul de licență precedent, cât și ceilalți proprietari ai rețelelor de transport aflate în gestiunea acestuia vor prezenta spre aprobare Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, cu cel puțin 10 zile lucrătoare înainte de expirarea termenului de certificare prevăzut la art.36 alin.(2¹) din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale, contractele de locațiune încheiate pe un termen de cel puțin 5 ani cu noul titular de licență, astfel încât întregul sistem de transport de gaze naturale aflat în proprietatea și/sau în gestiunea fostului titular de licență să poată fi gestionat de către noul titular de licență. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică aprobă, conform art.7 alin.(1) lit.f) din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale, contractele încheiate între proprietarii rețelelor de transport al gazelor naturale și noul titular de licență. Prevederile financiare din contractele de locațiune fac obiectul aprobării de către Agenție.

(3¹) În cazul în care, cu cel puțin 10 zile lucrătoare înainte de expirarea termenului de certificare prevăzut la art.36 alin.(2¹) din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale, părțile nu semnează contractele de locațiune prevăzute de prezentul articol ori acestea nu sunt aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, noul titular de licență va gestiona de drept întregul sistem de transport de gaze naturale aflat în proprietatea și/sau în gestiunea titularului de licență precedent. În acest sens, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică emite o hotărâre prin care stabilește drepturile și obligațiile noului titular de licență și ale proprietarilor de rețele de transport, inclusiv cele financiare prevăzute de contractele de locațiune. Hotărârea adoptată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este executorie din momentul aprobării și produce efecte obligatorii, până la încheierea și aprobarea contractelor de locațiune, pentru proprietarii rețelei de transport și titularul de licență nou-desemnat.

(3²) La solicitarea noului titular de licență, titularul de licență precedent prestează acestuia servicii și/sau lucrări în conformitate cu prevederile art.13 alin.(5) din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale, în baza unor contracte aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Prevederile financiare din contractele de prestări servicii și/sau lucrări fac obiectul aprobării de către Agenție.

(3³) Noul titular de licență solicită, în termen de cel mult 30 de zile, certificarea conform modelului de operator de sistem independent.

(4) În cazul în care aceeași întreprindere îndeplinește rolul de operator al sistemului de transport

pentru toate rețelele de transport al gazelor naturale din Republica Moldova, prevederile art.99¹ și 99² din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale nu se aplică.

(5) Operatorii sistemelor de distribuție care sunt parte a unei întreprinderi de gaze naturale integrate pe verticală și care deserveșc un număr mai mare de 100000 de consumatori finali ale căror instalații de gaze naturale sunt racordate la rețelele de gaze naturale ale operatorilor sistemelor de distribuție respectivi sunt obligați, în termen de două luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, să finalizeze separarea funcțională, legală și contabilă în conformitate cu principiile stabilite în prezenta lege. Sunt exonerati de obligația privind separarea funcțională și legală operatorii sistemelor de distribuție care deserveșc un număr mai mic de 100000 de consumatori finali sau care nu fac parte dintr-o întreprindere de gaze naturale integrată pe verticală.

(6) În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va aproba Regulamentul cu privire la Registrul participanților la piața angro a gazelor naturale și va institui Registrul participanților la piața angro, prevăzut la art.94¹ din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale.

(7) Din motive de interes public major, precum asigurarea unui mecanism eficient de compensare între operatorii sistemelor de transport, pentru a evita efectele negative asupra veniturilor din prestarea serviciului de transport al gazelor naturale de către operatorii sistemelor de transport implicați, pentru a asigura recuperarea veniturilor reglementate ale fiecărui operator al sistemului de transport, pentru a încuraja utilizarea activelor care contribuie la securitatea aprovizionării cu gaze naturale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică implementează principiile și metoda de determinare a tarifelor armonizate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, stabilite la art.99¹ și 99² din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale, precum și reconcilierea veniturilor în cadrul mecanismului de compensare între operatorii sistemelor de transport, prevăzut la art.99² din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale, luând în considerare investițiile în activele utilizate de către operatorii sistemelor de transport pentru prestarea serviciului de transport al gazelor naturale, realizate în conformitate cu planurile de investiții ale acestora, dar încă neamortizate la data intrării în vigoare a prezentei legi. În acest sens, Agenția aprobă și pune în aplicare toate metodologiile și actele normative de reglementare stabilite conform art.99¹ și 99² din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale, pentru a lua în considerare și a asigura recuperarea costurilor de investiții aferente conductei de transport al gazelor naturale Iași–Ungheni–Chișinău, ale căror costuri nu sunt încă amortizate la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(8) În termen de 5 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va aduce actele sale normative de reglementare în concordanță cu art.99–99² din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale.

(9) La constatarea existenței premiselor pentru construcția depozitelor de stocare a gazelor naturale pe teritoriul Republicii Moldova, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică inițiază procedura de elaborare a Regulamentului privind accesul la depozitele de stocare și gestionarea congestiilor și a metodologiei de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de stocare a gazelor naturale.

(10) În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, titularii de licență pentru furnizarea gazelor naturale vor institui centre de deservire a consumatorilor finali și își vor crea pagină electronică.

(11) Crearea stocurilor de securitate potrivit art.108¹ alin.(1) din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale se realizează gradual, conform cantităților stabilite de Guvern, care trebuie să corespundă cu:

- a) nu mai puțin de 4 zile de consum – începând cu 15 septembrie 2022;
- b) nu mai puțin de 8 zile de consum – începând cu 1 octombrie 2023;
- c) nu mai puțin de 10 zile de consum – începând cu 1 octombrie 2024.

(12) Guvernul, în termen de o lună de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aproba cantitatea de gaze naturale care urmează să fie constituită în calitate de stocuri de securitate până la 15 septembrie 2022.

(13) La expirarea termenului de 18 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, în baza informației și a propunerilor prezentate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, va prezenta Guvernului un raport cu privire la realizarea obligației de creare și menținere a stocurilor de securitate, cu indicarea propunerilor privind ajustarea mecanismului de creare și menținere a stocurilor de securitate, inclusiv privind extinderea obligației de a transfera contribuții financiare și în raport cu alte categorii de participanți ai pieței gazelor naturale, cu alți utilizatori de sistem, pentru a se asigura distribuirea în mod echitabil a costurilor aferente stocurilor de securitate, privind schimbarea entității pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, precum și cu indicarea unor potențiale măsuri suplimentare în vederea asigurării realizării stocurilor de securitate pentru sporirea securității aprovizionării cu gaze naturale.

(14) Sancțiunile prevăzute la art.113 alin.(3) lit.b) din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale se aplică începând cu data de 1 ianuarie 2023.

[Art.VI modificat prin Legea nr.201 din 20.07.2023, în vigoare 26.07.2023]

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI Igor GROSU

Nr.249. Chișinău, 29 iulie 2022.